

คุณภาพชีวิตของผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์

Quality of Life of Participants and Non - Participants in Economic Tree Planting Extension Project Amphoe Tha Pla, Changwat Uttaradit

คำนำ

ในอดีต ประเทศไทยเคยมีทรัพยากรป่าไม้อันอุดมสมบูรณ์ แต่เนื่องจากนโยบายของ
ประเทศที่เร่งรัดการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจและสังคม ทำให้พื้นที่ป่าถูกบุกรุกครอบครองหรือแปร
สภาพมาใช้ประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเกษตร ที่อยู่อาศัย แหล่งอุตสาหกรรม เป็นต้น
เกิดการเสียสมดุลทางธรรมชาติและระบบนิเวศ ส่งผลก่อให้เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติมากมาย
เช่น น้ำท่วม ฝนแล้ง ดินถล่ม เป็นต้น

จากการลดลงและลดผลกระทบของทรัพยากรป่าไม้และการเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ
รัฐบาลได้ดำเนินการตามนโยบายป่าไม้แห่งชาติที่ต้องการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ จึงกำหนดให้มีสิ่งจูงใจ
ในการส่งเสริมการปลูกป่าโดยเฉพาะการดำเนินการของภาคเอกชน กรมป่าไม้ซึ่งเป็นหน่วยงาน
หลักที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ของชาติ ได้ดำเนินการจัดตั้ง
โครงการเพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกป่าเศรษฐกิจในที่ดินของตนเอง โดยรัฐจะส่งเสริมช่วยเหลือ
สนับสนุนเงินทุนแบบให้เปล่า ในอัตราไร่ละ 3,000 บาท (แบ่งจ่าย 5 ปี) เริ่มดำเนินการมา
ตั้งแต่ พ.ศ. 2537 โดยในระยะแรกใช้ชื่อโครงการว่า โครงการส่งเสริมเกษตรกรปลูกป่า ต่อมาได้
เปลี่ยนชื่อเป็น โครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ

ในพื้นที่จังหวัดอุตรดิตถ์ การดำเนินโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ ในช่วง 11 ปีที่
ผ่านมา (พ.ศ. 2537 – 2547) มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 2,732 ราย รวมเนื้อที่
28,550.15 ไร่ โดยมีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการในทุกอำเภอ และมีจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ
แตกต่างกันไปตามศักยภาพของแต่ละอำเภอ ซึ่งในอำเภอท่าปลา มีเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
มากที่สุด ในช่วง 7 ปี (พ.ศ. 2537 – 2543) จำนวน 489 ราย รวมเนื้อที่ 5,379.98 ไร่ ดังนั้น

การศึกษาโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจด้านคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ซึ่งในการศึกษาวิจัยลักษณะนี้ยังมีผู้ดำเนินการศึกษาไม่มาก จึงมีความน่าสนใจที่จะศึกษาเพื่อนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ในงานส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจหรือโครงการอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม และความรู้ ความเข้าใจ ของผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์
2. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิต ของผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์
3. เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะเศรษฐกิจและสังคม และความรู้ ความเข้าใจในโครงการ กับคุณภาพชีวิต ของผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์
4. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบลักษณะเศรษฐกิจและสังคมบางประการ ความรู้ความเข้าใจ และคุณภาพชีวิต ระหว่างผู้เข้าร่วมโครงการและไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้ทราบถึงคุณภาพชีวิตของเกษตรกรหลังจากที่โครงการได้ดำเนินไปแล้ว
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินโครงการ ในการวางแผนส่งเสริม สนับสนุน และวิธีการปฏิบัติงานด้านต่างๆ เพื่อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะสามารถนำไปเผยแพร่ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยกำหนดกลุ่มเกษตรกรเป้าหมายในพื้นที่ อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ ศึกษาเฉพาะหัวหน้าครัวเรือนโดยแบ่งเกษตรกรที่ปลูกไม้เศรษฐกิจออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มเข้าร่วมโครงการ และกลุ่มไม่เข้าร่วมโครงการ

นิยามศัพท์

คุณภาพชีวิต หมายถึง การที่บุคคลมีสุขภาพร่างกาย และมีสุขภาพจิตดี อันเนื่องมาจากการได้รับการตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกาย และด้านจิตใจ ได้แก่ การมีอาหารบริโภคเพียงพอ มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองหรือครอบครัว เครื่องนุ่งห่มเพียงพอและเหมาะสม การไม่เป็นโรคภัยไข้เจ็บอันเนื่องมาจากการประกอบอาชีพ และได้รับการรักษาพยาบาลด้วยแพทย์แผนปัจจุบัน ความต้องการเปลี่ยนอาชีพ มีรายได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีพ การมีเครื่องอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต การมีโอกาสได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร การคมนาคมที่สะดวก การมีกิจกรรมนันทนาการเหมาะสมกับวัย ตลอดจนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ผู้เข้าร่วมโครงการ หมายถึง ผู้เข้าร่วมกิจกรรมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2537 – 2543 โดยดำเนินการปลูกไม้เศรษฐกิจในพื้นที่ดินของตนเองจนเสร็จสิ้นโครงการ

ผู้ไม่เข้าร่วมโครงการ หมายถึง ผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ แต่ได้ดำเนินการปลูกไม้เศรษฐกิจในพื้นที่ดินของตนเองและได้ขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าแล้ว

โครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ หมายถึง โครงการที่รัฐสนับสนุนเงินให้เกษตรกรปลูกไม้เศรษฐกิจ ไร่ละ 3,000 บาท โดยให้ดำเนินการเบิกจ่ายรายปีเป็นเวลา 5 ปี คือ 800, 700, 600, 500 และ 400 บาท ตามลำดับ

ลักษณะทางเศรษฐกิจ หมายถึง รายได้ รายจ่าย การออม การถือครองที่ดิน มีรายละเอียดดังนี้

1. รายได้ หมายถึง รายได้รวมของครัวเรือนทั้งหมดจากการประกอบอาชีพของเกษตรกร โดยคิดเฉลี่ยเป็นบาทต่อปี
2. รายจ่าย หมายถึง ค่าใช้จ่ายรวมของครัวเรือนทั้งหมดจากการประกอบอาชีพของเกษตรกร โดยคิดเฉลี่ยเป็นบาทต่อปี
3. การออม หมายถึง การมีเงินเหลือเก็บของเกษตรกร เมื่อเปรียบเทียบระหว่างรายรับกับรายจ่าย
4. การถือครองที่ดิน หมายถึง จำนวนพื้นที่ที่ถือครองเพื่อใช้ทำประโยชน์และที่อยู่อาศัย

ลักษณะทางสังคม หมายถึง การศึกษา สมาชิกในครัวเรือน การเป็นสมาชิกกลุ่ม มีรายละเอียดดังนี้

1. การศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดที่หัวหน้าครัวเรือนได้รับจากสถานศึกษา
2. สมาชิกในครัวเรือน หมายถึง จำนวนสมาชิกที่อาศัยในครัวเรือน
3. การเป็นสมาชิกกลุ่ม หมายถึง การที่หัวหน้าครัวเรือน เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ ในสังคม

ความรู้ความเข้าใจ หมายถึง การรับรู้และเข้าใจในกระบวนการ ขั้นตอน ระเบียบในโครงการ ของเกษตรกรผู้เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์

การตรวจเอกสาร

การศึกษาวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้เข้าร่วมกับผู้ไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นการวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต และลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจ ที่มีความสัมพันธ์ต่อการเข้าร่วมโครงการของเกษตรกร โดยมีแนวความคิดความเป็นมาของโครงการ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต

ความหมาย

คุณภาพชีวิต หมายถึง สภาพความเป็นอยู่ของบุคคลในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม ความคิดและจิตใจ ดังนั้น คุณภาพชีวิต ก็คือชีวิตที่ดีมีความสุขทั้งทางด้านร่างกายจิตใจ สังคม อารมณ์ตามควรแก่อัตภาพและสภาวะ (นิพนธ์, 2526 : อ้างโดย ศิวกร, 2545)

สมพร (2535) กล่าวถึงเป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพชีวิตว่า ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตจำเป็นต้องพัฒนาทั้งในด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ เพื่อให้ประชาชนในชาติมีการดำรงชีวิตในระดับที่เหมาะสมตามความจำเป็นพื้นฐาน คือ มีสัมมาอาชีพ มีรายได้ตามสมควรแก่อัตภาพ มีปัจจัยสี่ในการครองชีพ (ด้านเศรษฐกิจ) มีการศึกษาตามสมควร มีสุขภาพอนามัยดี มีครอบครัวที่ดี (ด้านสังคม) เป็นผู้มีความสามารถ สามารถพึ่งตนเองได้ ทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น สังคม และประเทศชาติ (ด้านจิตใจ)

องค์การยูเนสโก (UNESCO, 1993) ได้นิยามคำว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง ระดับความเป็นอยู่ที่ดีของสังคม และระดับความพึงพอใจในความต้องการส่วนหนึ่งของมนุษย์ และได้นิยามโครงการเพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตว่า เป็นโครงการที่มีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือให้ผู้เรียนและชุมชนได้รับความรู้ เจตคติ ค่านิยม และทักษะ ที่จำเป็นเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายสามารถปรับปรุงคุณภาพชีวิต ทั้งในลักษณะของปัจเจกบุคคล และในฐานะที่เป็นสมาชิกของชุมชน

กิงแก้ว (2540) ให้ความเห็นว่า คุณภาพชีวิต มีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า กินดี อยู่ดี หรืออยู่ดี มีสุข มีความหมายกว้างและครอบคลุมกว่า การอยู่ดี กินดีธรรมดา กล่าวคือหมายถึง

การมีปัจจัยพื้นฐานที่เพียงพอ และสามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข ตามอัตภาพของแต่ละบุคคล ซึ่งมาตรฐานที่แตกต่างกันเนื่องมาจากพื้นฐานความคิด ค่านิยม และสิ่งแวดล้อมที่ตนดำรงอยู่

สมพร (2540) กล่าวถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิต จำเป็นต้องพัฒนาทางด้านจิตใจ ด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจ เพื่อให้ประชาชนในชาติมีการดำรงชีวิตในระดับที่เหมาะสม ตามความจำเป็นพื้นฐาน คือมีสัมมาอาชีพ มีรายได้ตามสมควรแก่อัตภาพ มีปัจจัยสี่ในการครองชีพ มีการศึกษาตามสมควร มีสุขภาพอนามัยดี มีครอบครัวดี เป็นผู้มีคุณธรรม สามารถพึ่งตนเองได้ ทำตนให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น สังคม และประเทศชาติ นอกจากนี้ยังกล่าวถึง คนที่มีคุณภาพชีวิต ต้องมีความดีดังนี้

1. ความรู้ดี ทั้งความรู้รอบตัว ความรู้เกี่ยวกับตนเอง ทั้งทางโลกและทางธรรม
2. มีสุขภาพอนามัยดี ทั้งสุขภาพกาย สุขภาพจิต
3. มีความสามารถดี สามารถนำความรู้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ สามารถติดต่อประสานงานและทำงานร่วมกับผู้อื่น ความรู้เป็นวิทยา ส่วนความสามารถเป็นศิลปะ
4. มีความคิดดี มีความคิดที่ถูกต้อง
5. มีการกระทำดี มีการกระทำหรือพฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ ถูกต้อง เป็นธรรม ต้องมีการกระทำ ทั้งกาย วาจา ใจ ที่สุจริตและเป็นกุศล
6. มีจิตใจดี จิตใจที่สะอาด สงบและสว่าง ยึดมั่นในคุณธรรม เช่น ความเมตตา กรุณา ความกตัญญู กตเวทิตะ และมีคุณธรรม 4 ประการตามพระบรมราโชวาท ได้แก่ สัจจะ การรักษาความสัตย์ ทมะ การรู้จักข่มใจตนเอง ขันติ มีความอดทน และจาคะ มีความเสียสละ

สมบท และคณะ (2541) ให้นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการของคุณภาพชีวิตดังนี้ คุณภาพชีวิต หมายถึง ความเป็นอยู่ที่เกษตรกรรู้สึกเพียงพอในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพอนามัย ตาม

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง กล่าวคือ ด้านเศรษฐกิจ คือ การมีรายได้และอาหารที่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ ด้านสังคม คือ มีความอบอุ่นในครอบครัวและชุมชนเข้มแข็ง ด้านสุขอนามัย คือ มีสุขอนามัยที่ดี ไม่เจ็บป่วย

วรรณา (2542) ให้ความหมายคุณภาพชีวิตว่า เป็นนามธรรมที่มีความหมายกว้าง เนื่องจากมีความสลับซับซ้อน และครอบคลุมทุกๆด้าน ที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของมนุษย์ อันก่อให้เกิดความพึงพอใจ และมีความสุขในชีวิตของบุคคลนั้นๆ จึงทำให้มีความหมายที่หลากหลาย ซึ่งมาจากหลายมุมมอง

สุวภาคย์ (2542) ให้ความหมายคุณภาพชีวิตว่า หมายถึง สภาพความเป็นอยู่ที่ดี ไม่ขาดแคลนปัจจัยด้านความจำเป็นขั้นพื้นฐานที่บุคคลแต่ละคนต้องการ ในการดำรงชีวิตได้อย่างพอใจและมีความสุข ในช่วงเวลาหนึ่ง

นิพนธ์ (2543) ให้ความหมายคุณภาพชีวิตไว้ว่า คือ ระดับสภาพการดำรงชีวิตของมนุษย์ ตามองค์ประกอบของชีวิต อันได้แก่ ทางร่างกาย ทางอารมณ์ ทางสังคม ทางความคิด และจิตใจ

วิภาพร (2543) ให้คำนิยามของคุณภาพชีวิตว่า หมายถึง ชีวิตที่มีความสุขทั้งทางร่างกายและจิตใจ อันเนื่องมาจากการได้รับการตอบสนองความต้องการในด้านต่างๆอย่างเพียงพอและเหมาะสม ความสุขทางกายได้แก่ การมีอาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย เครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ อย่างเหมาะสมกับสภาพและฐานะของตน ความสุขทางจิตใจ ได้แก่ การได้รับความรัก ความอบอุ่น การยอมรับและความมั่นคงทางจิตใจ

สรุปคือ คุณภาพชีวิต หมายถึง การมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี ทั้งทางร่างกาย ทางจิตใจ มีความรู้สึกพึงพอใจ และเพียงพอในความเป็นอยู่ของตนเอง ตามแต่สภาวะและสิ่งแวดล้อมของแต่ละบุคคล

องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต

การมีคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นสิ่งที่ทุกคนพึงปรารถนา แต่การที่จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้ ต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ที่เป็นองค์ประกอบมากมาย ซึ่งแต่ละองค์ประกอบก็มีความสำคัญ มากน้อยแตกต่างกัน ตามทัศนะของบุคคลหรือแต่ละสังคม องค์การศึกษาศาสตร์ และ วัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO, 1980 : อ้างโดย วงศ์ขวัญ, 2545) ได้กำหนด องค์ประกอบคุณภาพชีวิตไว้ 5 ประการ คือ

1. มาตรฐานการดำรงชีวิต ได้แก่ มาตรฐานความเป็นอยู่ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพอนามัย การศึกษา ที่อยู่อาศัย อาหาร รายได้ การประกอบอาชีพ และบริการทางสังคม
2. ประชากร ได้แก่ ขนาด การกระจาย และการเปลี่ยนแปลงทางประชากร
3. ปัจจัยทางสังคม วัฒนธรรม ได้แก่ ระบบสังคม การเมือง การปกครอง ค่านิยม และ แบบแผนของการใช้จ่ายเพื่อการดำรงชีวิต
4. กระบวนการพัฒนา ได้แก่ การค้า อุตสาหกรรม ความช่วยเหลือจากต่างประเทศ และ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
5. ทรัพยากร ได้แก่ ทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรธรรมชาติและเทคโนโลยี

การที่คนเราจะมีชีวิตอย่างมีคุณภาพ หรือคุณภาพชีวิตนั้น จะมีผลและยั่งยืนได้ก็จะต้อง อาศัยองค์ประกอบอย่างน้อย 3 ประการ (ยูวัฒน์, 2534 : อ้างโดย วงศ์ขวัญ, 2545) คือ

1. องค์ประกอบทางเศรษฐกิจ มีกิน มีใช้ สมตามสภาพแห่งตน
2. องค์ประกอบทางสังคม ได้แก่ คุณธรรม ภาวะผู้นำทางการศึกษาและทางพฤติกรรม ของสมาชิกในสังคมที่ปฏิบัติต่อกัน

3. องค์ประกอบทางการเมืองที่มีโครงสร้างมั่นคงและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่

อัจนรา (2536) ได้ศึกษาถึงองค์ประกอบคุณภาพชีวิตด้านความรู้สึกและการรู้คิด สรุปได้ว่า องค์ประกอบคุณภาพชีวิตด้านความรู้สึกโดยพิจารณาปฏิสัมพันธ์ขององค์ประกอบทางจิตวิทยาสังคมกับการมีผลกระทบต่อลักษณะทางจิตของบุคคล แบ่งออกเป็น 2 มิติ คือความรู้สึกทางด้านบวก ได้แก่ การมีความสุข และความรู้สึกทางด้านลบ ได้แก่ ความรู้สึก ท้อแท้ หมดหวัง ความวิตกกังวล เป็นต้น ส่วนองค์ประกอบคุณภาพชีวิตด้านการรู้คิด ได้แก่ การประเมินความรู้สึกโดยอาศัยเกณฑ์บางอย่าง เป็นต้น

อำนาจ (2538) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่จะนำมาซึ่งคุณภาพชีวิต โดยแบ่งได้เป็น 2 ส่วนคือ

1. ส่วนที่จำเป็นระดับพื้นฐานทำให้พอมีชีวิตอยู่ได้ คือ พวกมีปัจจัยสี่อย่างเพียงพอ มีสุขภาพแข็งแรง มีความมั่นคงและอิสระ
2. ส่วนที่จำเป็นต่อการเพิ่มคุณภาพชีวิต เพื่อจะทำให้อยู่ดีขึ้น ได้แก่ การมีค่านิยมที่เหมาะสม มีจุดมุ่งหมายของชีวิตที่กลมกลืนและกลมกลืนกับครอบครัวชุมชนและสิ่งแวดล้อม

องค์ประกอบคุณภาพชีวิตแบ่งได้เป็น 2 ประการ คือ องค์ประกอบทางกาย ได้แก่ มาตรฐานการดำรงชีวิต ถูกสุขลักษณะ มีความปลอดภัย มีอิสรภาพ การมีส่วนร่วมในองค์การหรือสังคม เป็นต้น และองค์ประกอบทางด้านจิตใจ ได้แก่ ผลประโยชน์เกื้อกูล เช่น เงินเดือนค่าจ้างที่เหมาะสม ความยุติธรรม ช่วงเวลาว่างของการทำงาน องค์ประกอบทั้งสองประการนี้บุคคลใดมีอยู่ ก็จะทำให้บุคคลผู้นั้นมีความเป็นอยู่ที่ดีและมีความสุข (สนั่น, 2541 : อ้างโดย วงศ์ขวัญ, 2545)

จากผลการศึกษาของอมรา และคณะ (2540) โดยได้ประชุมกลุ่มแกนนำในชุมชนวัฒนธรรมคลองขนมจีน อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งพบว่ามีองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตดังนี้

1. การมีสิ่งแวดล้อมที่ดี โดยการลดการใช้ยาฆ่าแมลงและการใช้ปุ๋ยเคมีในการเกษตร การรักษาความสะอาดภายในชุมชน การไม่ทิ้งขยะลงในแม่น้ำ ลำคลอง
2. การมีสุขภาพดีทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต เช่น การได้รับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะและปราศจากสารปนเปื้อน มีโรคภัยไข้เจ็บน้อย การเป็นผู้มีศีลธรรมในจิตใจ มีจิตใจมั่นคงไม่หวั่นไหวไปตามกระแส
3. การศึกษาที่ดี ทั้งในระบบและนอกระบบ ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา เช่น ผู้ที่ยากจน โดยการส่งเสริมในเรื่องของทุนการศึกษา และควรส่งเสริมการศึกษาด้วยตนเองเป็นการศึกษาตลอดชีวิต เช่น การพัฒนากลุ่มอาชีพต่างๆ หรือการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการแก้ไขปัญหาและรู้จักปรับตัว มีความรู้เท่าทันต่อการที่จะเลือกรับในสิ่งที่มีประโยชน์ และมีคุณค่าต่อชีวิต
4. การมีครอบครัวที่อบอุ่น ปราศจากการทะเลาะวิวาท การใช้ความรุนแรงในครอบครัว และการไม่ทอดทิ้งเด็กและคนชราให้อยู่กันตามลำพังในครอบครัว
5. ผู้คนมีจิตสำนึกที่ดี หมายถึง ไม่ทำลาย และเบียดเบียนธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความกล้ายอมรับในสิ่งที่ผิดและกล้าที่จะทำความดี มีศีลธรรมและพร้อมที่จะช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีน้ำใจกับส่วนรวม
6. การมีเศรษฐกิจที่ดี หมายถึง คนในชุมชนไม่มีหนี้สิน หรือปลดหนี้สิน ครอบครัวมีความมั่นคงในเรื่องรายได้ มีความมั่นคงในเรื่องอาหาร มีกินมีใช้อย่างเพียงพอ
7. การเมืองที่ดี หมายถึง การมีผู้ปกครองที่ดี มีศีลธรรม ประชาชนไม่ขายเสียง ประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพในด้านความคิดและการกระทำ
8. การมีสวัสดิการที่ดี หมายถึง การมีสวัสดิการและการประกันสังคมให้กับกลุ่มอาชีพต่างๆ กลุ่ม

9. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

10. ความเสมอภาคและยุติธรรม หมายถึง การมีสิทธิที่จะได้รับการปฏิบัติ ภายใต้อาณัติแห่งรัฐธรรมนูญ

องค์ประกอบเหล่านี้มักจะสะท้อนมาจากปัญหาที่พบภายในชุมชน ซึ่งกลุ่มแกนนำมองว่า หากมีการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในชุมชนแล้ว ก็จะส่งผลให้ชาวชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในด้านต่างๆ ทั้งหมด

สุวภาคย์ (2542) กล่าวว่า คุณภาพชีวิตประกอบด้วย คุณภาพชีวิตด้านวัตถุและคุณภาพชีวิตด้านจิตใจ การวัดคุณภาพชีวิตนั้น ควรที่จะศึกษาทั้งสองด้าน การศึกษาคุณภาพชีวิตด้านวัตถุ โดยการให้บุคคลอื่นมาประเมินคุณภาพชีวิตจากเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ส่วนคุณภาพชีวิตด้านจิตใจ เป็นการศึกษาดูโดยให้บุคคลแต่ละคน ประเมินความรู้สึกของตนเองว่ามีความพึงพอใจหรือมีความสุขอยู่ในระดับใด

โดยสรุป คุณภาพชีวิต ประกอบด้วย คุณภาพชีวิตทางด้านกายภาพ ได้แก่ ทางกาย ความจำเป็นด้านพื้นฐานต่างๆ หรือด้านวัตถุ และคุณภาพชีวิตทางด้านจิตวิทยา ได้แก่ ด้านจิตใจ ปัจจัยทางสังคม ซึ่งเป็นองค์ประกอบให้บุคคลนั้นมีความเป็นอยู่ที่ดีและมีความสุข

ตัวชี้วัดคุณภาพชีวิต

คุณภาพชีวิตมีหน่วยวิเคราะห์ที่เป็นทั้งระดับปัจเจกบุคคล ระดับครอบครัวและระดับชุมชนตลอดจนระดับสังคม เนื่องจากมนุษย์อยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมโดยธรรมชาติ ดังนั้น สภาพแวดล้อมย่อมเป็นตัวกำหนดหรือเป็นปัจจัยส่วนหนึ่งที่ทำให้มนุษย์มีระดับคุณภาพชีวิตดีขึ้นหรือไม่ การวัดคุณภาพชีวิตบางครั้งจึงดูจากตัวบ่งชี้ที่นักวิชาการพยายามกำหนดขึ้นมา เพื่อใช้เป็นเครื่องมือประเมินการพัฒนาและลักษณะการพัฒนาที่พึงประสงค์แตกต่างกันออกไป สำหรับในประเทศไทยเริ่มมีการรายงานเรื่องตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตครั้งแรกโดย Orose (1989) โดยเน้นความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านการตลาด กับความพึงพอใจของบุคคล

สุพรรณิ และสนิท, 2534 อ้างโดย วงศ์ขวัญ, 2545 ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตคุณภาพชีวิตของคนไทย โดยได้พยายามปรับปรุงเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตของคนไทย ให้มีความครบถ้วนและสมบูรณ์ขึ้น โดยจำแนกออกเป็น 13 ด้าน ดังนี้

1. ครอบครัว ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว สิ่งแวดล้อมภายใน / ภายนอกครอบครัว และความสะดวกในการเดินทางไปที่ยื่น ๆ
2. สังคม ความสัมพันธ์กับเพื่อน เพื่อนบ้าน ผู้คุ้นเคย การมีส่วนร่วมในสโมสร องค์การ สังคม ความสะดวกสบายในการพบปะสังสรรค์
3. การงาน มีความมั่นคง อิสระ โอกาสในการแสดงความสามารถ โอกาสที่จะก้าวหน้าในการทำงาน ค่าตอบแทน ความสัมพันธ์ของเพื่อนร่วมงาน และสภาพของสถานที่ทำงาน
4. สุขภาพอนามัย ความแข็งแรง ของสุขภาพร่างกาย และการออกกำลังกาย
5. เวลาว่างและการพักผ่อนหย่อนใจ การใช้เวลาว่างในการเล่นกีฬา ทำงานอดิเรก ชมรายการบันเทิงต่าง ๆ และความสะดวกในการเดินทางไปพักผ่อนหย่อนใจ
6. ความเชื่อและศาสนา เสรีภาพในการนับถือ ในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ความศรัทธาต่อหลักธรรมของพระสงฆ์
7. ตนเอง มีความภาคภูมิใจในตนเอง เกี่ยวกับความสำเร็จในชีวิตด้านการงาน การศึกษาและความสัมพันธ์กับคนอื่น รวมทั้งความเชื่อมั่นในตนเอง
8. สาธารณสุข การให้บริการของสถานพยาบาล ความสามารถของแพทย์และพยาบาล ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล

9. การบริโภคสินค้าและบริการต่าง ๆ ความหลากหลายของสินค้า คุณภาพสินค้า ราคาสินค้า และการให้บริการร้านค้า

10. ทรัพย์สิน บ้าน เฟอร์นิเจอร์ สิ่งอำนวยความสะดวก ยานพาหนะ เครื่องแต่งกาย และเครื่องประดับต่าง ๆ

11. ท้องถิ่น การให้บริการของชุมชนทางด้านสาธารณสุข สาธารณภัย สาธารณูปโภค การศึกษา การขนส่งและสวัสดิการอื่น ๆ

12. รัฐบาลไทย นโยบายและการบริหารงานด้านเศรษฐกิจ สังคม ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ

13. ชีวิตในเมืองไทย สิทธิพื้นฐานในการได้รับฟังข่าวสาร ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความยุติธรรมในกระบวนการยุติธรรม คุณภาพการศึกษา การเลื่อนฐานะทางสังคมและการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมธรรมชาติ

ส่วนผลการศึกษาของอมรา และคณะ (2540) ได้รายงานผลจากการทดลองการพัฒนาตัวชี้วัดในพื้นที่นำร่องซึ่งเป็นพื้นที่ชนบท ได้แก่ หมู่ที่ 7 ตำบลบางใหญ่ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี และหมู่ที่ 2 ตำบลองค์รักษ์ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง ซึ่งมีตัวชี้วัดคุณภาพชีวิต และสังคมคล้ายกัน ได้แก่

1. ทางด้านเศรษฐกิจ ตัวชี้วัดได้แก่ การมีรายได้ของเกษตรกร 100-200 บาท/คน/วัน การมีอาชีพเสริม คือคนที่บ้านเฉย ๆ มีงานทำ มีรายได้เข้าสู่ครอบครัว ไม่มีหนี้สิน มีแหล่งเงินทุนให้ยืมโดยไม่เสียดอกเบี้ย หรือดอกเบี้ยต่ำกว่าธนาคาร

2. ทางด้านครอบครัว ตัวชี้วัดได้แก่ มีความอบอุ่น มีความสุข คนในครอบครัวไม่ทะเลาะเบาะแว้ง อยู่ร่วมกัน ให้กำลังใจกัน

3. ทางด้านการศึกษา ตัวชี้วัดได้แก่ การมีการศึกษาในเกษตรกร พบว่า อย่างต่ำ จบการศึกษาระดับ ม.3 การมีโอกาสได้เรียนวิชาชีพ โดยมีคนมาฝึกอาชีพที่มีรายได้ให้
4. ทางด้านความมั่นคง ตัวชี้วัดได้แก่ ความมั่นคงในอาชีพ มีรายได้แน่นอน และมีความมั่นคงในที่ดินคือ มีที่ดินพออยู่อาศัยได้ทั้งครอบครัว และมีที่ดินเหลือไว้เพาะปลูกกินเอง
5. ทางด้านความรู้ ข่าวสาร และวัฒนธรรมจิตใจ ตัวชี้วัดได้แก่ การมีความรู้เกี่ยวข้องกับอาชีพ และรายได้ และความวิตกกังวลในอาชีพ คือราคาผลผลิตแน่นอนไม่ขึ้น ๆ ลง ๆ

กรมพัฒนาชุมชน (2540) ได้กำหนดเครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) แสดงถึงสภาพความจำเป็นของคนในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตที่ได้กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำไว้ว่าคนควรมีคุณภาพชีวิตในเรื่องนั้น ๆ และในช่วงเวลานั้น ๆ อย่างไร ซึ่งแบ่งออกเป็น 8 หมวดได้แก่

1. ประชาชนมีสุขภาพดี ได้กินอาหารที่ถูกสุขลักษณะ ในปริมาณที่เพียงพอแก่ความต้องการของร่างกาย
2. ประชาชนมีบ้านอาศัย และมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม
3. ประชาชนมีโอกาสได้รับการบริการขั้นพื้นฐานที่จำเป็น เช่น การศึกษา
4. ครอบครัวสุขสบาย สามารถควบคุมช่วงเวลาและจำนวนของการมีลูกได้ตามต้องการ
5. ประชาชนมีการประกอบอาชีพ และมีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ
6. ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา ความเป็นอยู่ และการกำหนดชีวิตของตนเองและชุมชน เช่น การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นต้น

7. ประชาชนมีการพัฒนาจิตใจตนเองให้ดีขึ้น การเข้าร่วมปฏิบัติศาสนกิจ กิจกรรมตาม ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น

8. ประชาชนมีจิตสำนึกและร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ESCAP (1990) ได้กำหนดตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตไว้ 7 ตัวแปร ได้แก่

1. สุขภาพ อนามัย
2. การศึกษาและฝึกอบรม
3. ชีวิตการทำงาน
4. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ
5. ชีวิตในครอบครัว
6. ชีวิตในชุมชน
7. การใช้เวลาว่าง

สำหรับการศึกษาคั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดตัวชี้วัดคุณภาพชีวิต ได้แก่ อาหารที่บริโภค สภาพที่อยู่อาศัย การเจ็บป่วย การรักษาพยาบาล ความต้องการเปลี่ยนอาชีพ รายได้เพียงพอ กับค่าใช้จ่าย การรับรู้ข่าวสารข้อมูล การใช้เวลาว่าง และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

โครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ

โครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ เป็นโครงการที่เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ในปี พ.ศ. 2537 เดิมใช้ชื่อโครงการว่า “โครงการส่งเสริมเกษตรกรปลูกป่า” เป็นโครงการที่ดำเนินการตามนโยบาย ป่าไม้แห่งชาติ ข้อ 12 ที่กำหนดให้มีการส่งเสริมการปลูกป่าภาคเอกชน และข้อ 19 ที่กำหนดให้มี สิ่งจูงใจในการส่งเสริมการปลูกป่าภาคเอกชน นอกจากนี้ยังเป็นการดำเนินการตามนโยบายของ รัฐบาลสมัยนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี ที่ได้แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2535 ที่จะ ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกไม้เศรษฐกิจในที่ดินกรรมสิทธิ์ของตนเอง (กิตติ, 2540 : อ้างโดย สวัสดิ์, 2543) โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปลูกต้นไม้ในที่ดินกรรมสิทธิ์ของตนเอง รัฐจะให้ การสนับสนุนด้านงบประมาณในการดำเนินการ และให้กรมป่าไม้เป็นหน่วยงานรับผิดชอบ

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกป่าในที่ดินกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครอง
2. เพื่อให้มีไม้ใช้สอยเพียงพอต่อความต้องการภายในประเทศและลดการนำเข้าไม้
3. เพื่อสร้างงานและอาชีพที่มั่นคงแก่ราษฎรให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
4. เพื่อลดการบุกรุกทำลายป่า

หลักเกณฑ์การเข้าร่วมโครงการ

ประเภทที่ดินที่เข้าร่วมโครงการ (สวนปลูกป่าภาคเอกชน, 2541)

1. ที่ดินที่มีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ตามประมวลกฎหมายที่ดิน หรือหนังสือรับรองของทางราชการว่า ที่ดินดังกล่าวอยู่ในระหว่างดำเนินการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน เช่น โฉนดที่ดิน น.ส.3 น.ส.3ก. เป็นต้น
2. ที่ดินในเขตปฏิรูปที่มีหลักฐานหนังสือรับมอบที่ดิน (ส.ป.ก.4-28) หรือหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.4-01 ส.ป.ก.4-01ก.) หรือหลักฐานการเช่าหรือเช่าซื้อ หรือหนังสือรับรองของทางราชการว่าที่ดินดังกล่าว อยู่ระหว่างการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
3. ที่ดินนิคมสหกรณ์ (ก.ส.น.3 , ก.ส.น.5) และนิคมสร้างตนเอง (น.ค.1 , น.ค.3)
4. ที่ดินที่มีหนังสือรับรองของทางราชการทหารว่า ที่ดินดังกล่าวอยู่ในพื้นที่กระทรวงกลาโหมจัดที่ทำกินให้ เช่น โครงการหมู่บ้านป้องกันตนเอง เป็นต้น

5. ที่ดินในเขตป่าสงวนฯ ที่มีหลักฐานหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัย หรือปลูกป่า หรือไม้ยืนต้น (สทก.) หรือหนังสือรับรองจากกรมป่าไม้ว่าที่ดินดังกล่าวเป็นที่ดินที่ กรมป่าไม้จัดที่ทำกินให้ เช่น โครงการหมู่บ้านป่าไม้

คุณสมบัติผู้เข้าร่วมโครงการ

1. เป็นเจ้าของที่ดิน หรือมีสิทธิในที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมาย
2. เป็นผู้เช่าหรือเช่าซื้อที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์ ตามประมวลกฎหมายที่ดิน โดยมีหลักฐาน สัญญาเช่า หรือเช่าซื้อที่ดิน
3. มีสัญชาติไทย
4. ไม่เคยได้รับเงินสนับสนุนการปลูกป่าตามโครงการอื่นใดในที่ดินนั้นมาก่อนหรืออยู่ใน ระหว่างรับเงินสนับสนุนการปลูกป่าตามโครงการอื่น

ประเภทของผู้เข้าร่วมโครงการ

1. บุคคลธรรมดาที่มีสิทธิในที่ดิน โดยชอบด้วยกฎหมาย
2. นิติบุคคล เช่น วัด บริษัทเอกชน เป็นต้น โดยการมอบหมายให้บุคคลใดบุคคลหนึ่ง เป็นผู้นำที่ดินเข้าร่วมโครงการ

จำนวนพื้นที่นำเข้าร่วมโครงการ

1. ตั้งแต่ 2 ไร่ขึ้นไป แต่ไม่เกิน 100 ไร่ (ระเบียบกรมป่าไม้ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินโครงการ ส่งเสริมเกษตรกรปลูกป่า พ.ศ. 2542 เดิมกำหนดจำนวนที่ดินที่เข้าร่วมโครงการ 5-50 ไร่)

หลักเกณฑ์การปลูกต้นไม้ในโครงการ

1. ต้องปลูกชนิดไม้ตามบัญชีรายชื่อที่อธิบดีกรมป่าไม้กำหนด คือ บัญชีที่ 1 (ไม้เศรษฐกิจ) บัญชีที่ 2 (ไม้โตเร็ว)
2. ต้องปลูกชนิดพันธุ์ไม้ตามบัญชีที่ 1 ไม่น้อยกว่า 100 ต้น/ไร่ ที่เหลือปลูกไม้ตามบัญชีที่ 2 โดยให้ปลูกคละกันไป แต่รวมแล้วต้องไม่น้อยกว่า 200 ต้น/ไร่

หลักเกณฑ์ประกอบการพิจารณาเบิกจ่ายเงิน

<u>ปีเพื่อดำเนินการ</u>	<u>วิธีดำเนินการ</u>	<u>จำนวนต้นไม้ (ต้น/ไร่)</u>	<u>จำนวนเงิน (บาท/ไร่)</u>
ปีที่ 1	ปลูก	200	800
ปีที่ 2	ดายวัชพืช ปลูกซ่อม พรวนดิน	200	700
ปีที่ 3	ดายวัชพืช พรวนดิน ทำแนวกันไฟ	ไม่น้อยกว่า 140	600
ปีที่ 4	ดายวัชพืช พรวนดิน ทำแนวกันไฟ	ไม่น้อยกว่า 120	500
ปีที่ 5	ดายวัชพืช พรวนดิน ทำแนวกันไฟ	ไม่น้อยกว่า 100	400

ระเบียบกรมป่าไม้วาดด้วยการเบิกจ่ายเงินโครงการส่งเสริมเกษตรกรปลูกป่า พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2538 ทั้งสองฉบับนี้ถูกยกเลิก โดยระเบียบกรมป่าไม้วาดด้วยการเบิกจ่ายเงิน โครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ พ.ศ. 2542 แต่ที่ยังต้องนำมากล่าวอ้าง เนื่องจากการศึกษาวิจัยนี้ เกษตรกรเข้าร่วมโครงการโดยระเบียบกรมป่าไม้วาดทั้ง 2 ฉบับ ดังกล่าว และตามระเบียบกรมป่าไม้วาดด้วยการเบิกจ่ายเงิน โครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ พ.ศ. 2542 ข้อ 23 ระบุว่า ผู้เข้าร่วมโครงการตามระเบียบกรมป่าไม้วาดด้วยการเบิกจ่ายเงินโครงการส่งเสริมเกษตรกรปลูกป่า พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2538 ที่ถูกยกเลิกไปตามระเบียบนี้ ให้ดำเนินการตามระเบียบต่อไปจนเสร็จสิ้นโครงการ (กรมป่าไม้, 2542)

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ผู้ว่าราชการจังหวัดออกประกาศให้ประชาชนยื่นคำขอต่อนายอำเภอท้องที่
2. ป่าไม้อำเภอตรวจสอบคำขอ (ส.ก.1) และลงรับในทะเบียนรับคำขอ (ส.ก.2)

3. นายอำเภอส่งป่าไม้อำเภอออกไปตรวจสอบความเหมาะสมของพื้นที่ แล้วรายงานจังหวัด
4. ป่าไม้จังหวัดส่งเอกสารให้ป่าไม้เขต นำเข้าที่ประชุมคณะทำงานติดตามผลโครงการฯ พิจารณาให้ความเห็นชอบก่อน แล้วจึงเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณา เพื่อออกหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนที่ดินเพื่อปลูกป่า (ส.ก.3) พร้อมทั้งรายงานให้กรมป่าไม้ทราบใน 45 วัน
5. เกษตรกรปลูกป่าตามหลักเกณฑ์ที่กรมป่าไม้กำหนด
6. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้ออกไปตรวจสอบรับรอง แล้วรายงานจังหวัด
7. เบิกจ่ายเงินให้เกษตรกร
8. ป่าไม้เขตประสานงานกับจังหวัดออกติดตามผล โดยการสุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่าร้อยละ 5
9. ในกรณีที่เกษตรกรประสงค์จะขอยกเลิกการเข้าร่วมโครงการ หรือเจ้าหน้าที่เห็นควรให้ยกเลิก ให้จังหวัดแต่งตั้งกรรมการออกไปตรวจสอบ

กิจกรรมการดำเนินงานของเกษตรกร

กรมป่าไม้ (2538) ได้กำหนดกิจกรรมการปลูก/บำรุงป่า ไว้ในสมุดคู่มือการดำเนินโครงการ (ส.ก.4) ดังนี้

1. การปลูกป่า
 - 1.1 การสำรวจและรังวัดแนวเขต
 - 1.2 การถาง
 - 1.3 การเก็บ ธิบ สุม เผา
 - 1.4 การปักหลักและหมายแนว

- 1.5 การชนกล้าและการปลูก
 - 1.6 การถางวัชพืชและปลูกซ่อม
 - 1.7 การใส่ปุ๋ย และนับอัตราการรอดตาย
 - 1.8 การพรวนดินหลังฤดูฝน
 - 1.9 การทำแนวกันไฟ
2. การบำรุงรักษา
 - 2.1 การดายวัชพืชและพรวนดินต้นฤดูฝน
 - 2.2 การปลูกซ่อมและใส่ปุ๋ย
 - 2.3 การดายวัชพืช และพรวนดินหลังฤดูฝน
 - 2.4 นับอัตราการรอดตาย
 - 2.5 การทำแนวกันไฟและดูแลมิให้เกิดไฟป่า

ประโยชน์ของโครงการ

โครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ มีประโยชน์ต่อการปลูกสร้างสวนป่า เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าเศรษฐกิจตามที่รัฐบาลตั้งเป้าหมายเอาไว้ร้อยละ 15 ของพื้นที่ประเทศ (อนุช, 2543 : อ้างโดย ณัฐพร, 2545) ได้วิเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ พบว่า

1. สอดคล้องกับปัญหาสิ่งแวดล้อมภายในประเทศ และจากกระแสนานาชาติในการเสริมสร้างสิ่งแวดล้อมของประเทศและโลก เพราะการปลูกต้นไม้มีส่วนช่วยลดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เก็บไว้ในรูปของเนื้อไม้ เพื่อลดก๊าซ CO₂ ซึ่งเป็นก๊าซที่ทำให้เกิดภาวะเรือนกระจก (green house effect) ได้
2. เพิ่มพื้นที่ป่าโดยการปลูกป่า ซึ่งเอกชนเป็นผู้ดำเนินการเอง
3. เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการและรับผลประโยชน์จากโครงการโดยตรง ซึ่งกระแสนการเปลี่ยนแปลงแนวการดำเนินงานของรัฐในประเทศต่างๆ ที่มุ่งเน้นให้

ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยตัวเอง ซึ่งนำไปสู่ความยั่งยืน โดยไม่ใช่รัฐจัดการดำเนินการเองเพียงฝ่ายเดียว

4. เกษตรกรได้ปลูกป่าเอง ซึ่งเกษตรกรดำเนินการในพื้นที่ถือครองของเกษตรกรเอง มาดำเนินการซึ่งรัฐไม่มีสิทธิ์ที่จะนำพื้นที่ดังกล่าวมาปลูกป่าโดยรัฐเองได้

5. การปลูกป่าและการดูแลรักษาป่า เป็นการดำเนินการระยะยาว เกษตรกรปลูกและดูแลเอง เป็นการใช้แรงงานในชนบท ลดการอพยพเข้าตัวเมือง หรือเข้าทำงานในภาคอุตสาหกรรมทำให้ขาดแรงงานชนบทที่จะดำเนินการผลิตทางการเกษตร

ส่วนด้านปัญหา พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับจุดอ่อนโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจได้แก่

1. โครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจเป็นโครงการใหม่ การดำเนินงานแบบเร่งด่วน การเตรียมการเชิงขาดความพร้อมหลายด้าน โดยเฉพาะบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ การบริหารจัดการ การเตรียมพื้นที่ และพันธุ์ไม้ที่ปลูก เป็นต้น

2. โครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจขาดแคลนบุคลากรในการตรวจสอบ โดยเฉพาะการตรวจสอบพื้นที่ปลูก ตรวจสอบการปลูก การติดตามดูแลรักษาในแปลงสวนป่าที่ปลูก ทำให้การปลูกสวนป่าในโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจได้ผลไม่เต็มที่

3. โครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจขาดการเตรียมกล้าไม้ที่จะใช้ปลูก และขาดการเตรียมเจ้าหน้าที่ป่าไม้ให้ความรู้เกี่ยวกับต้นไม้ ธรรมชาติของต้นไม้ ที่เหมาะสมกับพื้นที่ในการปลูก การตัดสินใจเลือกปลูกชนิดไม้ คุณภาพของกล้าไม้ และการคัดเลือกพันธุ์ที่เหมาะสมมาทำการปลูกในท้องถิ่น

4. โครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจเป็นโครงการที่บุคลากรซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ป่าไม้ เปลี่ยนบทบาทจากนักปราบปรามมาเป็นนักส่งเสริม และการเตรียมการด้านความรู้ของเจ้าหน้าที่ในการส่งเสริม ซึ่งเจ้าหน้าที่ป่าไม้ยังไม่มี ความชำนาญ ทำให้การดำเนินงานในพื้นที่ของเจ้าหน้าที่

ป่าไม้ไม่มีความรู้เพียงพอในการให้คำแนะนำแก่เกษตรกรในการปลูกป่าในหลายพื้นที่ ทำให้โครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจไม่บรรลุเป้าหมายเต็มที่ ตามนโยบายของรัฐที่เกี่ยวกับการปลูกป่าภาครัฐและการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีตัวแปรที่นำมาใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์ของผู้ที่เข้าร่วมโครงการและไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ คือ ด้านลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ การศึกษา สมาชิกในครัวเรือน รายได้ รายจ่าย การออม การถือครองที่ดินและทรัพย์สิน การเป็นสมาชิกกลุ่ม ด้านความรู้ความเข้าใจในโครงการ และด้านคุณภาพชีวิต ซึ่งมีงานวิจัยที่สนับสนุนดังนี้ คือ

การศึกษา

ณัฐพร (2545) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจของราษฎรในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์ต่อการเป็นสมาชิกโครงการของราษฎร หรือระดับการศึกษาที่ต่างกัน ไม่มีผลต่อการเข้าร่วมเป็นสมาชิกในโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจอย่างถาวรหรือไม่ถาวร

เทเวศร์ (2544) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจในจังหวัดลพบุรี พบว่า ระดับการศึกษากับการปฏิบัติทางวนวัฒนวิทยาไม่มีความสัมพันธ์ต่อกัน เพราะว่ามีผู้มีการศึกษาระดับสูงมีความรู้มากทำให้มีทางเลือกหลายอาชีพ รวมทั้งสามารถทำงานด้านการเกษตรด้วย ต่างกับผู้มีการศึกษาต่ำ ที่มีทางเลือกอาชีพได้น้อยกว่าจึงยึดอาชีพเกษตรกรรมต่อไป

พนิดา (2545) ได้ศึกษา คุณภาพชีวิตการทำงานของผู้บังคับหมวดตำรวจตระเวนชายแดน พบว่า ระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้บังคับหมวดตำรวจตระเวนชายแดนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วงศ์ขวัญ (2545) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตและความสามารถของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สวัสดิ์ (2543) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจของเกษตรกรในท้องที่อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจไม่ต่างกัน

ศิวกร (2545) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการเมืองสุขภาพปลอดสารพิษตำบลเหมืองหม้อ อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ พบว่า ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมโครงการ ทั้งนี้เพราะว่าเมื่อสมัยก่อนการศึกษาภาคบังคับถึงระดับประถมศึกษาเท่านั้น

สมาชิกในครัวเรือน

ณัฐพร (2545) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจของราษฎรในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนไม่มีความสัมพันธ์ต่อการเป็นสมาชิกโครงการของราษฎรหรือจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ต่างกัน จะไม่มีผลต่อการเข้าร่วมเป็นสมาชิกในโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจอย่างถาวรหรือไม่ถาวร

เทเวศร์ (2544) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจในจังหวัดลพบุรี พบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนกับการปฏิบัติทางวนวัฒนวิทยาไม่มีความสัมพันธ์ต่อกัน เป็นเพราะว่าสมาชิกในครัวเรือนจะประกอบอาชีพอื่นๆ ไม่มีเวลาในการปลูกและบำรุงรักษาสวนป่า

สวัสดิ์ (2543) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ ของเกษตรกรในท้องที่อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว ต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจไม่ต่างกัน

รายได้

จรรยา (2544) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ พบว่า รายได้มีผลต่อความสำเร็จของโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ

ณัฐพร (2545) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจของราษฎรในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า รายได้รวมของครัวเรือนไม่มีความสัมพันธ์ต่อการเป็นสมาชิกโครงการฯ ของราษฎร หรือรายได้รวมครัวเรือนที่ต่างกัน ไม่มีผลต่อการเข้าร่วมเป็นสมาชิกในโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจอย่างถาวรหรือไม่ถาวร

เทเวศร์ (2544) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจในจังหวัดลพบุรี พบว่า รายได้กับการปฏิบัติทางวนวัฒนวิทยามีความสัมพันธ์ต่อกัน เพราะว่ามีผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจที่มีรายได้มากย่อมมีเงินทุนมาก สามารถที่จะซื้อวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนสามารถจัดจ้างผู้มีความรู้ความชำนาญเข้ามาดำเนินการปฏิบัติทางวนวัฒนวิทยากับสวนป่าในโครงการดีกว่าผู้เข้าร่วมโครงการที่มีรายได้น้อย ที่ต้องนำไปเป็นค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงชีพที่มีความจำเป็นมากกว่า

วงศ์ขวัญ (2545) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตและความสามารถของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า รายได้มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สวัสดี (2543) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ ของเกษตรกรในท้องที่อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการที่มีรายได้ต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจไม่ต่างกัน

รายจ่าย

ศิวกร (2545) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการเมืองสุขภาพปลอดภัยพิชิตตำบลเหมืองหม้อ อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ พบว่า รายจ่ายไม่มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมโครงการ เพราะว่ามีผู้เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการต่างมีรายจ่ายส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่ม

ที่ใกล้เคียงกันและหากโครงการต่อเนื่องไปหลายปี ค่าใช้จ่ายในการลงทุนด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ผลิตผักปลอดสารพิษก็จะลดลง

การออม

วงศ์ขวัญ (2545) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตและความสามารถของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า การออมมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การถือครองที่ดิน

เทเวศร์ (2544) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจในจังหวัดลพบุรี พบว่า จำนวนพื้นที่ที่ครอบครองกับการปฏิบัติทางวนวัฒนวิทยาไม่มีความสัมพันธ์ต่อกัน เพราะว่าการกลุ่มที่มีพื้นที่ครอบครองน้อยอาจจะใช้ทุนและเวลาส่วนใหญ่ในการปลูกพืชเกษตรกรรมเพื่อเลี้ยงชีพ ส่วนกลุ่มผู้ที่มีพื้นที่ครอบครองมากอาจจะใช้ทุนและเวลาดูแลพื้นที่อื่นๆที่มีมากด้วย

สวัสดิ์ (2543) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ ของเกษตรกรในท้องที่อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการที่มีขนาดที่ดินที่ถือครองต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจไม่ต่างกัน

การเป็นสมาชิกกลุ่ม

ณัฐพร (2545) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจของราษฎรในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมมีความสัมพันธ์ต่อการเป็นสมาชิกโครงการของราษฎร หรือการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมกับการไม่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม จะมีผลต่อการเข้าร่วมเป็นสมาชิกในโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจอย่างถาวรหรือไม่ถาวร

เทเวศร์ (2544) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจในจังหวัดลพบุรี พบว่า การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมกับการปฏิบัติทางวนวัฒนวิทยาไม่มีความสัมพันธ์ต่อกัน เพราะว่าผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจส่วนใหญ่ ได้รับข้อมูลข่าวสารจากญาติ เพื่อนบ้าน หรือเจ้าหน้าที่ป่าไม้

ศิวกร (2545) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการเมืองสุขภาพปลอดภัยตำบลเหมืองหม้อ อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ พบว่า การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มไม่มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมโครงการเพราะว่าการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆของประชาชน มีก่อนที่โครงการนี้จะเริ่มขึ้น

ความรู้ ความเข้าใจในโครงการ

เทเวศร์ (2544) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจในจังหวัดลพบุรี พบว่า ความรู้เกี่ยวกับโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจกับการปฏิบัติทางวนวัฒนวิทยามีความสัมพันธ์ต่อกัน เพราะว่าการปลูกและบำรุงป่าต้องใช้วิชาการและศิลป์ในการดำเนินการเพื่อให้ประสบผลสำเร็จ

คุณภาพชีวิต

วงศ์ขวัญ (2545) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตและความสามารถของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า คุณภาพชีวิตทางด้านชีวิตการทำงาน ด้านการใช้เวลาว่าง ด้านชีวิตในครอบครัวและด้านชีวิตในชุมชน คุณภาพชีวิตทางด้านสุขภาพอนามัยมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการเลี้ยงไก่เนื้อ ตามมาตรฐานการเลี้ยงไก่เนื้อของประเทศไทย

ศิวกร (2545) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการเมืองสุขภาพปลอดภัยตำบลเหมืองหม้อ อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ พบว่า ผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตทางด้านร่างกายอย่างไม่มีนัยสำคัญ ในด้านสภาพที่อยู่อาศัย แหล่งน้ำที่ใช้อุปโภคบริโภค โรคประจำตัวของประชาชน สถิติการเจ็บป่วย สถานรักษาพยาบาล และสาเหตุการเจ็บป่วยและมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตทางด้านจิตใจ ในด้าน ความมั่นคงในอาชีพ การมีรายได้เพียงพอ การรับทราบข้อมูลข่าวสารและการเดินทางออกไปพักผ่อนนอกบ้าน

กรอบแนวความคิดการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยได้ศึกษาถึงการเข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ ที่มีความสัมพันธ์กับลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ความรู้ ความเข้าใจในโครงการ และคุณภาพชีวิตของเกษตรกร โดยกำหนดกรอบแนวความคิด และตัวแปรในการวิจัย ดังแสดงไว้ในภาพที่ 1 อธิบายได้ดังนี้

ตัวแปรอิสระ (X) ประกอบด้วย ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ การศึกษา สมาชิกในครัวเรือน รายได้ รายจ่าย การออม การถือครองดิน การเป็นสมาชิกกลุ่ม และ ความรู้ ความเข้าใจในโครงการ

ตัวแปรตาม (Y) ประกอบด้วย คุณภาพชีวิตของเกษตรกร ของผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ ของเกษตรกรอำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ ได้แก่ อาหารที่บริโภค สภาพที่อยู่อาศัย การเจ็บป่วย การรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย ความต้องการเปลี่ยนอาชีพ รายได้ที่พอเพียงกับค่าใช้จ่าย การรับรู้ข่าวสารข้อมูล การใช้เวลาว่าง และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

สมมติฐานในการวิจัย

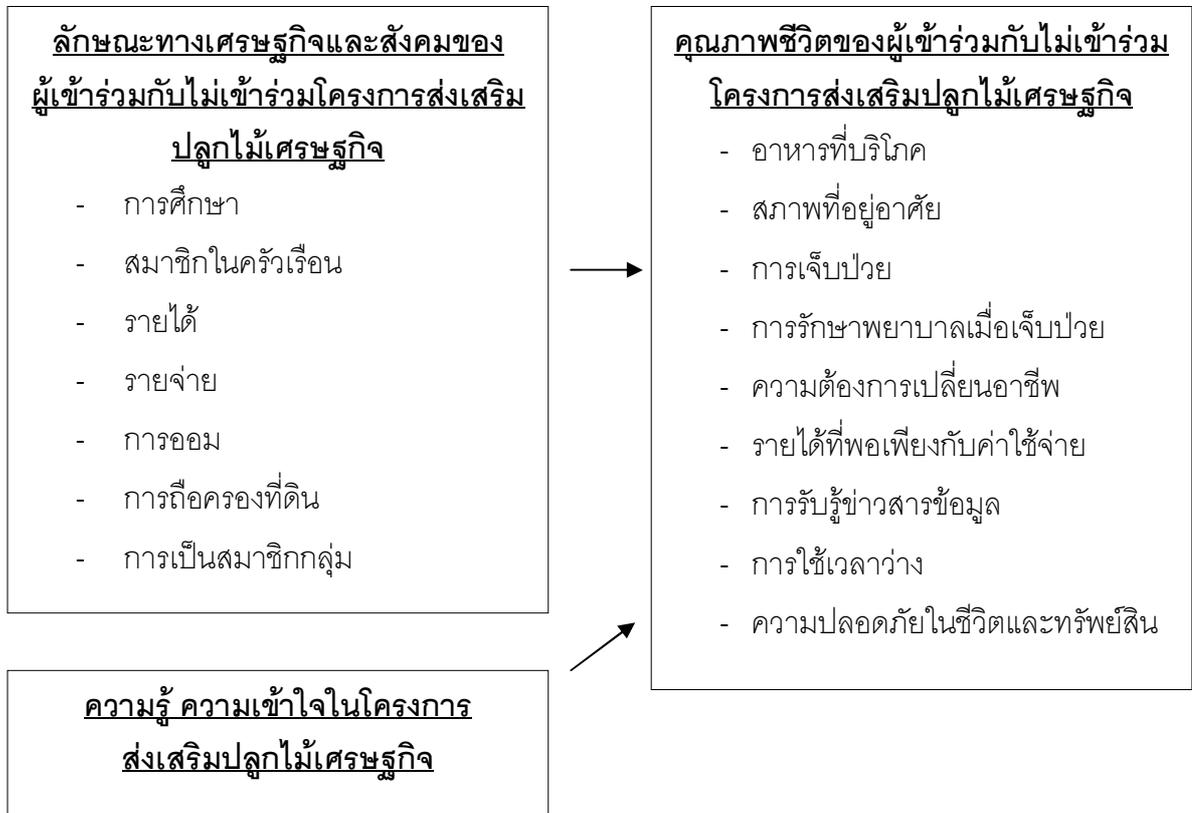
ในการศึกษาวิจัยได้กำหนดสมมติฐานในการวิจัยว่า โครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ จะทำให้คุณภาพชีวิต ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม และ ความรู้ความเข้าใจในโครงการของเกษตรกรดีขึ้นหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับ การเข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการ ซึ่งสามารถกำหนดสมมติฐานการวิจัยได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ความรู้ความเข้าใจในโครงการ ของเกษตรกรผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต

สมมติฐานที่ 2 ผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ มีความแตกต่างในด้าน ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมบางประการ ความรู้ความเข้าใจในโครงการ และคุณภาพชีวิต

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

อุปกรณ์และวิธีการ

อุปกรณ์

1. เอกสาร ตำรา ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน เกี่ยวกับอาณาเขต ที่ตั้ง แผนที่และข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. เครื่องมือในการวิเคราะห์ และบันทึกข้อมูล เช่น คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เป็นต้น
3. อุปกรณ์บันทึกภาพถ่าย
4. แบบสอบถามที่จัดทำขึ้น โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต

วิธีการ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจซึ่งทำการรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสอบถาม มีขั้นตอนวิธีการดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลพื้นฐาน คัดคว้าจากเอกสารและสอบถามจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดและขอบเขตการศึกษา
2. กำหนดประชากรกลุ่มเป้าหมายในการศึกษา ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ
 - 2.1 กลุ่มเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ มีจำนวนทั้งสิ้น 489 ราย
 - 2.2 กลุ่มเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ มีจำนวนทั้งสิ้น 159 ราย

โดยทำการศึกษาเฉพาะเกษตรกรที่มีภูมิลำเนาอยู่ในท้องที่ อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ เนื่องจากต้องนำแบบสอบถามไปทำการสัมภาษณ์เกษตรกรในพื้นที่ หากเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีภูมิลำเนาอยู่ห่างไกล (ไม่ได้อยู่ในท้องที่จังหวัดอุตรดิตถ์) ไม่สะดวกในการสัมภาษณ์ และให้ข้อมูล

3. การกำหนดจำนวนตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง

3.1 การกำหนดจำนวนตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้คือตัวแทนสมาชิกเกษตรกรผู้เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการ อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งขนาดตัวอย่างที่เหมาะสม คำนวณได้จากสูตร Yamane (1973) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+N(e^2)}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง กำหนดให้เท่ากับ 5% หรือ 0.05

N = ขนาดของประชากร

ได้จำนวนตัวอย่างทั้งหมด 334 ตัวอย่าง ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรเป้าหมายและจำนวนตัวอย่าง

จำนวน	จำนวนทั้งหมด	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
ประชากรที่เข้าร่วมโครงการ	489	220
ประชากรที่ไม่เข้าร่วมโครงการ	159	114
รวม	648	334

3.2 ทำการสุ่มตัวอย่างจากประชากรตัวอย่าง โดยนำรายชื่อเกษตรกรมาทำการสุ่มตัวอย่างโดยแบบง่าย ด้วยการจับฉลาก จนครบตามจำนวนตัวอย่าง

4. สร้างเครื่องมือ หรือแบบสอบถาม ที่ทำขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎี หลักการ ประกอบ จากดัดแปลงจากแบบสอบถามของผู้เคยศึกษาวิจัยในด้านนี้ และคำแนะนำจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการศึกษา ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร ด้านลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจในโครงการ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ได้แก่ อาหารที่บริโภค สภาพที่อยู่อาศัย การเจ็บป่วย การรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย ความต้องการเปลี่ยนอาชีพ รายได้ที่พอเพียงกับค่าใช้จ่าย การรับรู้ข่าวสารข้อมูล การใช้เวลาว่าง และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

5. การทดสอบแบบสอบถาม โดยการนำแบบสอบถามที่จัดทำขึ้นไปทดสอบกับกลุ่มที่เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการที่ใกล้เคียงกับประชากรกลุ่มเป้าหมาย ใช้จำนวนตัวอย่างทดสอบแบบสอบถามทั้งหมด 30 ตัวอย่าง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ Cronbach ดังนี้ ความรู้ ความเข้าใจในโครงการ และคุณภาพชีวิต ซึ่งได้ค่าเท่ากับ 0.7126 และ 0.7349 ตามลำดับ

6. การเก็บข้อมูลโดยการนำแบบสอบถาม ไปทำการสัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ จนครบตามจำนวนตัวอย่าง

7. การวิเคราะห์ข้อมูล นำแบบสอบถามทุกฉบับมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ แล้วทำการลงรหัส เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมวิเคราะห์ทางสถิติ และใช้สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่แยกออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

7.1 ใช้สถิติพรรณนา (descriptive statistic) ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของข้อมูล และตัวแปรต่างๆที่ใช้ในการศึกษา

7.2 ใช้เทคนิคการวิเคราะห์แบบการจำแนกพหุ (Multiple Classification Analysis, MCA) ในการหาความสัมพันธ์และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติ F ด้วยการทดสอบความแปรปรวน 2 ทาง (Two-way ANOVA) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

7.3 ใช้เทคนิคการวิเคราะห์แบบ t - test ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่จำแนกเป็น 2 กลุ่ม โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

7.4 เกณฑ์การให้คะแนนตัวแปร คำถามวัดความรู้ความเข้าใจในโครงการ โดยให้ค่าคะแนนดังนี้ ถ้าตอบใช่ให้ 1 คะแนน และถ้าตอบไม่ใช่ให้ 0 คะแนน คำถามเชิงลบถ้าตอบใช่ให้ 0 คะแนน และถ้าตอบไม่ใช่ให้ 1 คะแนน จำนวนทั้งหมด 17 ข้อ เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้ว แบ่งเป็น 2 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยรวม ซึ่งมีค่าเท่ากับ 12.63 แปลระดับความหมายของระดับคะแนน ดังนี้

ระดับความรู้ความเข้าใจ	ระดับค่าเฉลี่ย
มีความรู้น้อย	0 - 12.63
มีความรู้มาก	12.63 - 17

เกณฑ์การให้คะแนนตัวแปร คำถามวัดคุณภาพชีวิต โดยให้ค่าคะแนนดังนี้ คำถามเชิงบวก ถ้าตอบใช่ให้ 3 คะแนน ถ้าตอบไม่แน่ใจให้ 2 คะแนนและถ้าตอบไม่ใช่ให้ 1 คะแนน คำถามเชิงลบ ถ้าตอบใช่ให้ 1 คะแนน ถ้าตอบไม่แน่ใจให้ 2 คะแนน และถ้าตอบไม่ใช่ให้ 3 คะแนนจำนวนทั้งหมด 36 ข้อเมื่อรวบรวมข้อมูล และแจกแจงความถี่แล้ว แบ่งเป็น 3 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์แปลระดับความหมายของระดับคะแนน ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{3 - 1}{3} = 0.67$$

ระดับคุณภาพชีวิต	ระดับค่าเฉลี่ย
ต่ำ	1.00 – 1.67
ปานกลาง	1.68 – 2.34
สูง	2.35 – 3.00

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้สัญลักษณ์ในการแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N	หมายถึง	จำนวนเกษตรกรที่ใช้ในการวิจัย
\bar{X}	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
S.D.	หมายถึง	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
df.	หมายถึง	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (degree of freedom)
F	หมายถึง	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป
Eta	หมายถึง	ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามทีละคู่ก่อนการปรับตัวแปรอิสระทั้งหมด
Beta	หมายถึง	ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามทีละคู่หลังการปรับตัวแปรอิสระทั้งหมด
Sig	หมายถึง	ค่านัยสำคัญทางสถิติที่คำนวณได้ ตามระดับความเป็นอิสระ (df.)
R	หมายถึง	อัตราความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม
R ²	หมายถึง	อัตราความสามารถของตัวแปรอิสระในการอธิบายตัวแปรตาม
t	หมายถึง	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจำนวน 2 กลุ่ม

พื้นที่ศึกษา

ที่ตั้ง อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นอำเภอหนึ่งใน 9 อำเภอของจังหวัดอุตรดิตถ์ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงของจังหวัด อยู่ห่างจากตัวจังหวัดอุตรดิตถ์ 40 กิโลเมตร โดยมีอาณาเขตติดต่อดังนี้ (ภาพที่ 2)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน
ทิศใต้	ติดต่อกับ อำเภอเมือง อำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุตรดิตถ์
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ อำเภอน้ำปาด อำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุตรดิตถ์
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์

ประวัติความเป็นมา อำเภอท่าปลา แต่เดิมประชากรเป็นชาวจังหวัดน่าน เดินทางเข้ามาตั้งรกรากถิ่นฐานในเขต อ. ศรีสะเกษ เพื่อทำไร่เลื่อนลอยและหาของป่า เมื่อจำนวนหลังคาเรือนมากขึ้นได้รับแต่งตั้งให้เป็นหมู่บ้าน เรียกว่า “บ้านทับป่า” จากนั้นได้มีผู้คนอพยพตามมาเรื่อยๆ เกิดเป็นสังคมใหญ่ขึ้น จึงได้รับแต่งตั้งขึ้นเป็นตำบล เรียกว่า “ตำบลทับป่า” จนกระทั่งมีความเจริญเข้ามาสู่ตำบลทับป่ามากขึ้น ทางหน่วยงานของรัฐจึงได้ประกาศแต่งตั้งตำบลทับป่าเป็นอำเภอ เรียกว่า “อำเภอทับป่า” ซึ่งอยู่กับจังหวัดน่าน แต่เส้นทางในการติดต่อระหว่างอำเภอทับป่า กับจังหวัดน่าน อยู่ห่างไกลกันมาก มีความยากลำบากในการติดต่อประสานงานกับทางจังหวัดน่าน ทางกระทรวงมหาดไทยเห็นว่า อำเภอทับป่าอยู่ห่างจากจังหวัดอุตรดิตถ์เพียง 50 กิโลเมตร เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการทำงาน จึงได้อนุมัติให้ย้ายอำเภอทับป่า มาขึ้นกับจังหวัดอุตรดิตถ์ และให้เปลี่ยนชื่อจาก “อำเภอทับป่า” เป็น “อำเภอท่าปลา” ประกอบด้วย 4 ตำบล ได้แก่ ตำบลท่าปลา มี 6 หมู่บ้าน ตำบลจรม มี 5 หมู่บ้าน ตำบลหาดลำ มี 8 หมู่บ้าน และตำบลท่าแฝก มี 12 หมู่บ้าน

ต่อมาหน่วยงานของรัฐได้ทำการสำรวจไปยังจุดต่างๆ เพื่อสร้างเขื่อนเก็บน้ำ จึงได้ขุดสระปใช้พื้นที่จุดพาดผาซ่อม ซึ่งมีสภาพพื้นที่ภูเขาสูง มีหินผาเป็นฐานที่หนาแน่น มีช่องกั้นแคบสะดวกต่อการจัดสร้าง พื้นที่เก็บน้ำมีบริเวณกว้างไกล เก็บน้ำได้มาก และไม่กระทบต่อจังหวัดน่าน จึงได้เรียกผู้นำทั้ง 4 ตำบลมาประชุมเพื่อชี้แจงเหตุผลในการสร้างเขื่อน เมื่อประชาชนทั้ง 4 ตำบลเข้าใจแล้ว จึงได้ลงมือสร้างเขื่อน โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงโปรด

ภาพที่ 2 แผนที่อำเภอท่าปลา จังหวัดอุดรดิตถ์

เกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้อันเชิญ พระนามาภิไธย สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เป็นชื่อเขื่อนแห่งนี้ว่า “เขื่อนสิริกิติ์” และในปี พ.ศ. 2511 – 2514 ชาวบ้านทั้ง 4 ตำบล ได้เริ่มทำการโยกย้ายบ้านเรือนออกจากพื้นที่ บางส่วนขนย้ายบ้านเรือนไปยังจังหวัดเชียงราย และจังหวัดใกล้เคียง ออกมาตั้งรกราก ถิ่นฐานใหม่ บนพื้นที่จัดสรรของนิคมสร้างตนเองลำน้ำน่าน กรมประชาสัมพันธ์ อยู่จนทุกวันนี้

การแบ่งเขตการปกครองและประชากร อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ จัดตั้งเมื่อปี พ.ศ.2466 ประกอบด้วย 8 ตำบล ได้แก่ ตำบลท่าปลา จริม ท่าแฝก นางพญา น้ำหมั้น ผาเลือด ร่วมจิต หาดลำ และประกอบด้วย 82 หมู่บ้าน ประชากรอำเภอท่าปลา จากข้อมูลสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดอุตรดิตถ์ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2546 ปรากฏว่ามีจำนวนประชากร 32,236 คน แบ่งเป็น ชาย 16,191 คน หญิง 16,045 คน จำนวนครัวเรือนทั้งหมด 7,981 ครัวเรือน

ลักษณะภูมิประเทศ สภาพภูมิประเทศของพื้นที่เป็นภูเขาสลับซับซ้อน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ เทือกเขาฝิ่ปันน้ำ ซึ่งเป็นเทือกเขาที่ทอดยาวจากทิศเหนือสู่ทิศใต้ตามแนวรอยต่อประเทศไทยกับประเทศลาว และใช้เป็นแนวแบ่งเขตการปกครองระหว่างจังหวัดแพร่ น่าน และจังหวัดอุตรดิตถ์ มียอดเขาสูงที่สุดคือ ภูเขาพ่อ ซึ่งสูง 1,080 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง สภาพพื้นที่ลาดเขาจากทิศเหนือสู่ทิศใต้ ทำให้เกิดลำน้ำหลายสายไหลลงสู่อ่างเก็บน้ำเขื่อนสิริกิติ์ ก่อให้เกิดทิวทัศน์ที่สวยงามมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว นอกจากนี้ยังมีจุดชมวิวที่สามารถมองเห็นทิวทัศน์จากที่สูง

พื้นที่ส่วนใหญ่จากการจำแนกโดยกรมป่าไม้จัดให้เป็นพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (C) และเป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธารชั้น 1 A ของลุ่มน้ำน่าน ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญของแม่น้ำน่าน และอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าลำน้ำน่านฝั่งขวา

ผลและวิจารณ์ผล

ผลการศึกษาคูณภาพชีวิตของผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยแบ่งผลการศึกษาวออกเป็น 4 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจในโครงการ

ส่วนที่ 3 คุณภาพชีวิตของประชากรที่ศึกษา

ส่วนที่ 4 การทดสอบสมมุติฐาน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคม

ลักษณะกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนรวมทั้งหมด 334 คน จำแนกเป็นผู้เข้าร่วมโครงการ 220 คนและผู้ไม่เข้าร่วมโครงการจำนวน 144 คน ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ สมาชิกในครัวเรือน การศึกษา รายได้จากการประกอบอาชีพหลัก-อาชีพรอง รายจ่ายจากการประกอบอาชีพหลัก-อาชีพรอง รายได้รวม รายจ่ายรวม การออม การถือครองดินและทรัพย์สิน และการเป็นสมาชิกกลุ่ม ปรากฏผลการศึกษา ดังตารางที่ 2

เพศ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย ร้อยละ 71.86 และเพศหญิง ร้อยละ 28.14 เมื่อพิจารณาแยกเป็นผู้เข้าร่วมโครงการพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 71.36 เพศหญิง ร้อยละ 28.64 ส่วนผู้ไม่เข้าร่วมโครงการ พบว่า เป็นเพศชายร้อยละ 72.81 และเพศหญิง ร้อยละ 27.19

อายุ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 61 ปีขึ้นไป ร้อยละ 38.92 รองลงไปที่อายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 30.84 และที่มีอายุ 40 ปีและน้อยกว่ามีน้อยที่สุด ร้อยละ 10.48 และเมื่อ

พิจารณาแยกเป็นผู้เข้าร่วมโครงการฯ พบว่า ส่วนใหญ่ มีอายุ 61 ปีขึ้นไป ร้อยละ 45.00 รองลงไปมีอายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 30.00 และที่มีอายุ 40 ปีและต่ำกว่ามีน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 8.64 และผู้ไม่เข้าร่วมโครงการฯ พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 32.46 รองลงไปมีอายุ อายุ 61 ปีขึ้นไป ร้อยละ 27.19 และที่มีอายุ 40 ปีและน้อยกว่ามีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 14.03

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนจำนวน 1-4 คน ร้อยละ 57.78 และที่เหลืออีกร้อยละ 40.42 มีจำนวนสมาชิก 5 คนขึ้นไป และเมื่อพิจารณาแยกเป็นผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการฯ ก็พบว่า เป็นไปในทางเดียวกันคือ ทั้งผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวน 1-4 คน ร้อยละ 55.00 และ 63.16 ตามลำดับ

ระดับการศึกษา

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษาประถมศึกษา ร้อยละ 84.73 รองลงไปมีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 7.49 และที่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือ ปวช. มีน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 0.60 และเมื่อพิจารณาแยกเป็นผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการฯ ก็มีอัตราเป็นไปในทำนองเดียวกัน

อาชีพหลัก

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 55.99 รองไปประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 28.14 และประกอบอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจมีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 1.80 และเมื่อพิจารณาแยกเป็นผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการฯ ก็พบในทำนองเดียวกัน

รายได้จากการประกอบอาชีพหลัก

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีรายได้จากอาชีพหลัก 10,001-20,000 บาท ร้อยละ 31.14 รองลงไปมีรายได้ 10,000 บาทและต่ำกว่า ร้อยละ 28.74 และมีรายได้สูงกว่า 40,000 บาท มีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 5.09 และเมื่อพิจารณาแยกเป็นผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการฯ พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการฯส่วนใหญ่มีรายได้จากอาชีพหลัก 10,001-20,000 บาท ร้อยละ 31.36 รองลงไปมีรายได้ 20,001-30,000 บาท ร้อยละ 24.09 และมีรายได้ สูงกว่า 40,000

บาทมีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 5.00 ส่วนผู้ไม่เข้าร่วมโครงการฯ พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้จาก อาชีพหลัก 10,000 บาทและต่ำกว่า ร้อยละ 40.36 รองลงไปมีรายได้ 10,001 - 20,000 บาท ร้อยละ 30.70 และไม่มีรายได้จากอาชีพหลักมีน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 2.63

รายจ่ายจากการประกอบอาชีพหลัก

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีรายจ่ายจากอาชีพหลัก 10,000 บาทและต่ำกว่า ร้อยละ 37.72 รองลงไปมีรายจ่าย 10,001-20,000 บาท ร้อยละ 26.65 และมีรายได้สูงกว่า 40,000 บาทมีน้อยที่สุด ร้อยละ 3.59 และเมื่อพิจารณาแยกเป็นผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการฯ พบว่า ส่วนใหญ่มีรายจ่ายจากอาชีพหลัก 10,001-20,000 บาท ร้อยละ 30.00 รองลงมียุ่รายจ่าย 10,000 บาทและต่ำกว่า ร้อยละ 27.27 และมีรายจ่ายสูงกว่า 40,000 บาทมีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 5.00 ส่วนผู้ไม่เข้าร่วมโครงการฯ พบว่า ส่วนใหญ่มีรายจ่ายจากอาชีพหลัก 10,000 บาทและต่ำกว่า ร้อยละ 57.89 รองลงไปมีรายจ่าย 10,001-20,000บาท ร้อยละ 20.18 และมีรายจ่ายสูงกว่า 40,000 บาทมีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 3.59

อาชีพรอง

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 46.71 รองลงไปไม่มีอาชีพรอง ร้อยละ 31.74 และมีอาชีพอาชีพค้าขายน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 3.29 และเมื่อพิจารณาแยก เป็นผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการโครงการฯ พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการฯไม่มีอาชีพรอง ร้อยละ 39.09 รองลงไปมีอาชีพอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 38.18 และมีอาชีพค้าขายน้อยที่สุด คือ ร้อย ละ 4.55 ส่วนผู้ไม่เข้าร่วมโครงการฯ พบว่า ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 63.16 รองลง ไปมีอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 18.42 และมีอาชีพค้าขายน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 3.29

รายได้จากการประกอบอาชีพรอง

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีรายได้จากอาชีพรอง10,000 บาทและต่ำกว่า ร้อยละ 44.91 รองลงไปไม่มีรายได้ ร้อยละ 30.54 และมีรายได้จากอาชีพรองน้อยที่สุดคือ 20,001- 30,000 บาท ร้อยละ 2.10 และเมื่อพิจารณาแยกเป็นผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการฯ พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการฯส่วนใหญ่มีรายได้จากการประกอบอาชีพรอง 10,000 บาทและต่ำกว่า ร้อยละ 41.36 รองลงไปไม่มีรายได้ ร้อยละ 37.27 และมีรายได้จากการประกอบอาชีพรอง 20,001- 30,000 บาท และ 30,001-40,000 บาท น้อยที่สุด คือ ร้อยละ 2.73 ส่วนผู้ไม่เข้าร่วม

โครงการ พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้จากการประกอบอาชีพครอง 10,000 บาทและต่ำกว่า ร้อยละ 51.75 รองลงไปมีรายได้ 10,001-20,000 บาท ร้อยละ 23.69 และมีรายได้ 20,001-30,000 บาทน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 2.10

รายจ่ายจากการประกอบอาชีพครอง

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ไม่มีรายจ่ายจากการประกอบอาชีพครอง ร้อยละ 50.60 รองลงไปมีรายจ่าย 10,000 บาทและต่ำกว่า ร้อยละ 36.53 และมีรายจ่ายจากการประกอบอาชีพครอง 20,001-30,000 บาทน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 0.00 และเมื่อพิจารณาแยกเป็นผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการ พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่ไม่มีรายจ่ายจากการประกอบอาชีพครอง ร้อยละ 60.00 รองลงไปมีรายจ่าย 10,000 บาทและต่ำกว่า ร้อยละ 30.00 และมีรายจ่ายจากการประกอบอาชีพครอง 30,001-40,000 บาทน้อยที่สุด ร้อยละ 0.00 ส่วนผู้ไม่เข้าร่วมโครงการ พบว่า ส่วนใหญ่มีรายจ่ายจากอาชีพครอง 10,000 บาทและต่ำกว่า ร้อยละ 49.12 รองลงไปไม่มีรายจ่าย ร้อยละ 32.46 และมีรายจ่ายจากการประกอบอาชีพครอง 20,001-30,000 บาทน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 0.00

รายได้รวม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีรายได้รวมจากอาชีพ 10,001-20,000 บาท ร้อยละ 27.84 รองลงไปมีรายได้รวม 20,001-30,000 บาท ร้อยละ 19.76 และมีรายได้รวม 30,001-40,000 บาทน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 8.08 และเมื่อพิจารณาแยกเป็นผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการ พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีรายได้รวมจากอาชีพ 10,001-20,000 บาท ร้อยละ 27.27 รองลงไปมีรายได้รวม 20,001-30,000 บาท ร้อยละ 20.45 และมีรายได้รวม 30,001-40,000 บาทที่น้อยที่สุด คือ ร้อยละ 7.27 ส่วนผู้ไม่เข้าร่วมโครงการ พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้รวมจากอาชีพ 10,001-20,000 บาท ร้อยละ 28.95 รองลงไปมีรายได้รวม 20,001-30,000 บาท ร้อยละ 18.42 และมีรายได้รวมสูงกว่า 40,000 บาทมีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 8.77 โดยมีรายได้รวมสูงสุดเท่ากับ 600,000 บาทปี มีรายได้รวมเฉลี่ยเท่ากับ 27,929.72 บาท

รายจ่ายรวม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีรายจ่ายรวมจากอาชีพ 10,001-20,000 บาท ร้อยละ 26.05 รองลงไปไม่มีรายจ่ายรวม ร้อยละ 23.35 และมีรายจ่ายรวม 30,001-40,000 บาทมี

น้อยที่สุด คือ ร้อยละ 4.19 และเมื่อพิจารณาแยกเป็นผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการ พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีรายจ่ายรวมจากอาชีพ 10,001-20,000 บาท ร้อยละ 27.27 รองลงไปไม่มีรายจ่ายรวม ร้อยละ 21.36 และมีรายจ่ายรวม 30,001-40,000 บาทมีน้อยที่สุด ร้อยละ 5.00 ส่วนผู้ไม่เข้าร่วมโครงการ พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีรายจ่ายรวม ร้อยละ 27.19 รองลงไปมีรายจ่ายรวม 10,000และต่ำกว่าและ10,001-20,000 บาท ร้อยละ 23.68 และมีรายจ่ายรวม 30,001-40,000 บาทมีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 2.63 โดยมีรายจ่ายรวมสูงสุดเท่ากับ 299,000 บาท/ปี มีรายจ่ายรวมเฉลี่ยเท่ากับ 18,706.35 บาท

สภาวะทางการเงิน

สภาวะทางการเงิน เป็นปัจจัยที่แสดงถึง สภาพทางเศรษฐกิจของบุคคลและชุมชน ซึ่ง สภาวะทางการเงินโดยรวม ส่วนใหญ่จะมีหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 50.90 รองลงไปมีเงินออม ร้อยละ 41.61 และไม่มีทั้งหนี้สินและเงินออมน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 7.49 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาแยกเป็นผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการ พบว่าเป็นไปในทำนองเดียวกัน

การถือครองที่ดิน

ที่ดินถือถือว่าเป็นปัจจัยการผลิต ที่เป็นต้นทุนคงที่ของราษฎรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม จากการศึกษาพบว่า โดยรวมส่วนใหญ่มีการถือครองที่ดินจำนวน 6-10 ไร่ ร้อยละ 37.43 รองลงไปมีการถือครองที่ดินจำนวนมากกว่า 10 ไร่ ร้อยละ 36.53 และไม่มีการถือครองที่ดินน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 0.60 และเมื่อพิจารณาแยกเป็นผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการ พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการ ส่วนใหญ่มีการถือครองที่ดินจำนวน มากกว่า 10 ไร่ ร้อยละ 38.78 รองลงไปมีการถือครองที่ดิน จำนวน 6-10 ไร่ ร้อยละ 36.82 และไม่มีการถือครองที่ดินมีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 0.45 ส่วนผู้ไม่เข้าร่วมโครงการ พบว่า ส่วนใหญ่มีการถือครองที่ดินจำนวน 6-10 ไร่ ร้อยละ 38.60 รองลงไปมีการถือครองที่ดิน จำนวนมากกว่า 10 ไร่ ร้อยละ 33.33 และไม่มี การถือครองที่ดินมีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 0.88

การถือครองทรัพย์สิน

ส่วนใหญ่มีการถือครองทรัพย์สิน ได้แก่ รถจักรยานยนต์ ร้อยละ 82.34 รองลงไปมี โทรศัพท์มือถือ ร้อยละ 48.80 และมีคอมพิวเตอร์มีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 1.50 และเมื่อ

พิจารณาแยกเป็นผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการฯ พบว่า มีการถือครองทรัพย์สินเป็นไปในการทำงานเดียวกัน

สมาชิกกลุ่มในสังคม

ส่วนใหญ่เป็นผู้เข้าร่วมกลุ่ม ร้อยละ 85.63 และที่เหลืออีก ร้อยละ 14.37 ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม และเมื่อพิจารณาแยกเป็นผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการฯ ก็พบว่าเป็นไปในการทำงานเดียวกันคือ ทั้งผู้เข้าร่วมโครงการและไม่เข้าร่วมโครงการฯ เป็นสมาชิกกลุ่ม ร้อยละ 85.91 และ ร้อยละ 85.08 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจในโครงการ

ลักษณะกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนรวมทั้งหมด 334 คน จำแนกเป็นผู้เข้าร่วมโครงการ 220 คนและผู้ไม่เข้าร่วมโครงการจำนวน 114 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านความรู้ความเข้าใจในโครงการโดยพิจารณาตามลำดับ ปรากฏผลการศึกษาดังตารางที่ 3

อธิบายได้ดังนี้ ผู้เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจว่าเป็นโครงการที่สร้างรายได้ซึ่งรัฐควรมีการส่งเสริมต่อไป ร้อยละ 98.50 รองลงไปมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการปลูกสร้างสวนป่าต้องมีการลิดกิ่ง ร้อยละ 97.31 และมีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง การเบิกจ่ายเงินว่าเบิกจ่ายให้ปีละ 600 บาทเท่ากันทุกปี ซึ่งเป็นคำถามเชิงปฏิเสธ มีน้อยที่สุด ร้อยละ 19.16 และเมื่อพิจารณาแยกเป็นผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการฯ พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ เป็นโครงการที่ให้เงินสนับสนุนปลูกสวนป่าในอัตราไร่ละ 3,000 บาท ร้อยละ 99.50 รองลงไปมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องผู้เข้าร่วมโครงการต้องปลูกหรือบำรุงป่า ถูกต้องครบถ้วน แล้วเจ้าหน้าที่จึงดำเนินการเบิกจ่ายเงินให้ และในเรื่องโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจเป็นโครงการที่สร้างรายได้ว่ารัฐควรมีการส่งเสริมต่อไป ร้อยละ 97.70 และมีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง การเบิกจ่ายเงินจะเบิกจ่ายให้ปีละ 600 บาทเท่ากันทุกปี ซึ่งเป็นคำถามเชิงปฏิเสธ มีน้อยที่สุด ร้อยละ 18.60 ส่วนผู้ไม่เข้าร่วมโครงการฯ พบว่า ทั้งหมดมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องในการปลูกสร้าง

สวนป่าต้องมีการตัดสางขยายระยะ และในเรื่องโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจเป็นโครงการที่สร้างรายได้ รัฐควรมีการส่งเสริมต่อไป รองลงไปมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องกล้าไม้ที่มีคุณภาพดีว่าเป็นอย่างไร และในเรื่องในการปลูกสวนป่าต้องมีการลิดกิ่ง ร้อยละ 99.10 และมีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง การเบิกจ่ายเงินว่าเบิกจ่ายให้ปีละ 600 บาทเท่ากันทุกปี ซึ่งเป็นคำถามเชิงปฏิเสศ มีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 18.60

จากผลที่ได้จะเห็นได้ว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจเป็นโครงการที่สร้างรายได้ รัฐควรมีการส่งเสริมต่อไป มากที่สุด ซึ่งเห็นว่าในอนาคตไม้เศรษฐกิจจะเป็นแหล่งสร้างรายได้ให้ครอบครัวของเกษตรกร เหมือนเป็นการออมเงิน ทั้งนี้คาดว่าไม้สักจะมีราคาสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงอยากให้รัฐสนับสนุนให้มีโครงการนี้ต่อไป ส่วนความรู้ความเข้าใจในเรื่อง การเบิกจ่ายเงินจะเบิกจ่ายให้ปีละ 600 บาทเท่ากันทุกปี ซึ่งเป็นคำถามเชิงปฏิเสศ มีน้อยที่สุด ร้อยละ 19.16 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนหนึ่ง ไม่ใช่ผู้ที่ดำเนินการปลูกไม้เศรษฐกิจเอง โดยมอบหมายหรือมอบอำนาจให้สมาชิกในครัวเรือนดำเนินการแทน และอีกส่วนหนึ่งจะจำข้อมูลในเรื่องนี้ไม่ได้เนื่องจากระยะเวลาดำเนินโครงการผ่านมานานหลายปีแล้ว จึงมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้น้อยที่สุด

เมื่อนำคะแนนที่ได้มาพิจารณาจำแนกระดับความรู้ความเข้าใจ ของผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ พบว่า โดยรวมส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจอยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 60.18 และเมื่อพิจารณาแยกเป็นผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการฯ ก็พบว่า เป็นไปในทำนองเดียวกันคือ ทั้งผู้เข้าร่วมโครงการและไม่เข้าร่วมโครงการฯ มีระดับความรู้ คือรู้มาก ร้อยละ 55.00 และ ร้อยละ 70.18 ตามลำดับ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบผู้เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการ พบว่า ผู้ไม่เข้าร่วมโครงการมีความรู้มากกว่า

ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า การประชาสัมพันธ์โครงการที่ดีซึ่งทำให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติแผนงานบรรลุตามวัตถุประสงค์โครงการ สำหรับผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการที่มีความรู้ความเข้าใจในโครงการที่ดีนั้น อาจเนื่องมาจากส่วนหนึ่งมีความสนใจที่จะเข้าร่วมโครงการ แต่ระยะเวลาดำเนินโครงการได้สิ้นสุดไปแล้วตั้งแต่ปีงบประมาณ 2543 และได้มีการติดต่อสอบถามจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมโครงการ แล้วจึงทำการปลูกไม้เศรษฐกิจด้วยทุนทรัพย์ของตนเอง

และอีกบางส่วนได้รับทราบถึงการประชาสัมพันธ์ตั้งแต่เริ่มโครงการปี 2537 แล้วแต่ได้รับข้อมูลที่ไม่ถูกต้องว่าถ้าปลูกสักไปแล้วทางราชการจะมายึดภายหลัง หรือเมื่อปลูกแล้วไม่สามารถตัดไม้ได้ จึงไม่ประสงค์จะเข้าร่วมโครงการในขณะนั้น จึงดำเนินการปลูกไม้เศรษฐกิจเองด้วยทุนทรัพย์ของตนเองเช่นกัน (ตารางที่ 4)

ส่วนที่ 3 คุณภาพชีวิตของตัวอย่างที่ศึกษา

ลักษณะกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนรวมทั้งหมด 334 คน จำแนกเป็นผู้เข้าร่วมโครงการ 220 คนและผู้ไม่เข้าร่วมโครงการจำนวน 114 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านคุณภาพชีวิต ปรากฏผลการศึกษา ดังตารางที่ 5 และตารางที่ 6

คุณภาพชีวิตด้านอาหารที่บริโภค

ผู้เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตด้านอาหารที่บริโภค ในเรื่องมีอาหารรับประทานเพียงพอ ไม่อดอยาก มากที่สุด ร้อยละ 94.91 และคุณภาพชีวิตด้านอาหารที่บริโภค ในเรื่องรับประทานอาหารที่มีประโยชน์เป็นประจำ มีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 91.02 และเมื่อพิจารณาแยกเป็นผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการ พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตด้านอาหารที่บริโภค ในเรื่องมีอาหารรับประทานเพียงพอไม่อดอยาก ร้อยละ 98.50 และมีคุณภาพชีวิตด้านอาหารที่บริโภค ในเรื่องมีแหล่งน้ำอุปโภคบริโภคอย่างเพียงพอ มีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 89.09 ส่วนผู้ไม่เข้าร่วมโครงการฯ พบว่า ส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตด้านอาหารที่บริโภค ในเรื่องมีแหล่งน้ำอุปโภคบริโภคอย่างเพียงพอ ร้อยละ 100.00 และมีคุณภาพชีวิตด้านอาหารที่บริโภค ในเรื่องรับประทานที่มีประโยชน์เป็นประจำ มีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 92.98

จากผลการศึกษาที่ได้จะเห็นได้ว่า ค่าเฉลี่ยของคุณภาพชีวิตในด้านอาหารที่บริโภค ของผู้ไม่เข้าร่วมโครงการมีค่าสูงกว่าผู้เข้าร่วมโครงการ แสดงว่าผู้ไม่เข้าร่วมมีคุณภาพชีวิตด้านอาหารที่บริโภคที่ดีกว่า ซึ่งผู้เข้าร่วมโครงการมีฐานะยากจนกว่าจึงรับประทานอาหารที่ดีและมีประโยชน์น้อยกว่า แต่เมื่อพิจารณาแล้วทั้งสองกลุ่มก็มีคุณภาพชีวิตด้านอาหารที่บริโภคอยู่ในระดับสูงเช่นเดียวกัน

คุณภาพชีวิตด้านสภาพที่อยู่อาศัย

ผู้เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตด้านสภาพที่อยู่อาศัย ในเรื่องมีเครื่องนุ่งห่มเพียงพอตลอดปี ไม่ขาดแคลน ร้อยละ 97.90 รองลงไปในเรื่องเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย ในปัจจุบัน ร้อยละ 96.11 และมีคุณภาพชีวิตด้านสภาพที่อยู่อาศัย ในเรื่องมีความคิดที่จะปรับปรุง ต่อเติมที่อยู่อาศัยในอนาคต มีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 46.41 และเมื่อพิจารณาแยกเป็น ผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการ พบว่า มีคุณภาพชีวิตด้านสภาพที่อยู่อาศัยเป็นไปในทำนองเดียวกัน คือผู้เข้าร่วมโครงการฯ ได้แก่ ร้อยละ 96.82 , 95.00 และ 43.19 ตามลำดับ ส่วนผู้ไม่เข้าร่วมโครงการฯ ได้แก่ ร้อยละ 100.00 , 98.25 และ 52.64 ตามลำดับ

จากผลที่ได้จะเห็นได้ว่า ร้อยละของคุณภาพชีวิตของผู้ไม่เข้าร่วมโครงการมีค่าที่สูงกว่า ผู้เข้าร่วมโครงการ และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยที่ได้ส่วนใหญ่พบว่า มีระดับคุณภาพชีวิตด้านสภาพที่อยู่อาศัยที่สูงกว่า ซึ่งผู้เข้าร่วมโครงการมีความคิดที่จะปรับปรุง ต่อเติมที่อยู่อาศัย ซึ่งสอดคล้องกับจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มากกว่า แต่เมื่อพิจารณาระดับคุณภาพชีวิตแล้วมีคุณภาพชีวิตด้านสภาพที่อยู่อาศัยอยู่ในระดับสูงเช่นเดียวกัน

คุณภาพชีวิตด้านการเจ็บป่วย

ผู้เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตด้านการเจ็บป่วย ในเรื่องมีการตรวจสุขภาพเป็นประจำทุกปี ร้อยละ 84.43 และมีคุณภาพชีวิตคุณภาพชีวิตด้านการเจ็บป่วย ในเรื่องไม่มีโรคประจำตัว มีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 69.46 และเมื่อพิจารณาแยกเป็น ผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการฯ พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตด้านการเจ็บป่วย ในเรื่องมีการตรวจสุขภาพเป็นประจำทุกปี ร้อยละ 85.00 และมีคุณภาพชีวิตด้านการเจ็บป่วย ในเรื่องไม่มีโรคประจำตัว มีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 64.55 ส่วนผู้ไม่เข้าร่วมโครงการฯ พบว่า ส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตด้านการเจ็บป่วย ในเรื่องการปลูกสวนป่าไม่ทำให้มีความเครียด ร้อยละ 84.21 และมีคุณภาพชีวิตด้านการเจ็บป่วย ในเรื่องไม่มีโรคประจำตัว มีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 78.95

จากผลที่ได้จะเห็นว่า ผู้เข้าร่วมโครงการมีโรคประจำตัวมากกว่าผู้ไม่เข้าร่วมโครงการ แต่มีการตรวจสุขภาพประจำปีมากกว่า และการปลูกสวนป่าก็ทำให้เกิดความเครียดมากกว่าเช่นกัน โดยในเรื่องเรื่องโรคประจำตัวนั้นมีจำนวนมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากผู้เข้าร่วมโครงการมีฐานะยากจนจึงมีการประกอบอาชีพที่มากกว่า กอปรกับไม่เศรษฐกิจยังไม่สามารถตัดขายได้จึงมี

ความเครียดและเกิดโรคประจำตัวที่มากกว่าด้วย แต่เมื่อพิจารณาระดับคุณภาพชีวิตแล้วมีคุณภาพชีวิตด้านการเจ็บป่วยอยู่ในระดับสูงเช่นเดียวกัน

คุณภาพชีวิตด้านการรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย

ผู้เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตด้านการรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย ในเรื่องเมื่อเจ็บป่วยมักจะไปหาแพทย์หรือพยาบาล ร้อยละ 97.90 รองลงไปในเรื่องเมื่อเจ็บป่วยจะเข้ารับการรักษาพยาบาลทันที ร้อยละ 97.01 และมีคุณภาพชีวิตด้านการรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย ในเรื่องได้รับความสะดวกในการเดินทางไปสถานพยาบาลหรือคลินิก มีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 95.51 และเมื่อพิจารณาแยกเป็นผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการ พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตด้านการรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย ในเรื่องเมื่อเจ็บป่วยมักจะไปหาแพทย์หรือพยาบาล ร้อยละ 98.64 รองลงไปในเรื่องเมื่อเจ็บป่วยจะเข้ารับการรักษาพยาบาลทันที ร้อยละ 96.36 และด้านการรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย ในเรื่องได้รับความสะดวกในการเดินทางไปสถานพยาบาลหรือคลินิก มีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 93.36 ส่วนผู้ไม่เข้าร่วมโครงการฯ พบว่า ส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตด้านการรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย ในเรื่องได้รับความสะดวกในการเดินทางไปสถานพยาบาลหรือคลินิก ร้อยละ 100.00 รองลงไปในเรื่องเมื่อเจ็บป่วยจะเข้ารับการรักษาพยาบาลทันที ร้อยละ 98.25 และมีคุณภาพชีวิตด้านการรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย ในเรื่องเมื่อเจ็บป่วยมักไปหาแพทย์หรือพยาบาล และในเรื่องเมื่อเจ็บป่วยมักเข้ารับการรักษาพยาบาลทันที มีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 96.50

จากผลที่ได้จะเห็นได้ว่าทั้งผู้เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการมีค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกัน และเมื่อพิจารณาระดับคุณภาพชีวิตแล้วมีคุณภาพชีวิตด้านการเจ็บป่วยอยู่ในระดับสูงเช่นเดียวกัน

คุณภาพชีวิตด้านความต้องการเปลี่ยนอาชีพ

ผู้เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตด้านความต้องการเปลี่ยนอาชีพ ในเรื่องมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ปลูกสร้างสวนป่า ร้อยละ 94.91 รองลงไปในเรื่องไม้เศรษฐกิจมีราคาสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 94.61 และมีคุณภาพชีวิตด้านความต้องการเปลี่ยนอาชีพในเรื่องไม่รู้สึกรบกวนง่ายที่จะต้องรอให้ไม้ในสวนป่าโตจนกว่าจะขายได้ มีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 61.68 และเมื่อพิจารณาแยกเป็นผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการฯ พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตด้านความต้องการเปลี่ยนอาชีพ ในเรื่องไม้เศรษฐกิจมีราคาสูงขึ้นอย่าง

ต่อเนื่อง ร้อยละ 93.64 รองลงไปในเรื่องมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินปลูกสร้างสวนป่า ร้อยละ 92.27 และมีคุณภาพชีวิตด้านความต้องการเปลี่ยนอาชีพ ในเรื่องไม่รู้ลึกเป้าหมายที่จะต้องรอให้ไม้ในสวนป่าโตจนกว่าจะขายได้ มีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 61.82 ส่วนผู้ไม่เข้าร่วมโครงการฯ ก็พบว่าส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตด้านความต้องการเปลี่ยนอาชีพ ในเรื่องมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ปลูกสร้างสวนป่า ร้อยละ 100.00 รองลงไปในเรื่องไม้เศรษฐกิจมีราคาสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 96.50 และมีคุณภาพชีวิตในด้านความต้องการเปลี่ยนอาชีพ ในเรื่องไม่รู้ลึกเป้าหมายที่จะต้องรอให้ไม้ในสวนป่าโตจนกว่าจะขายได้ มีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 61.40

จากผลที่ได้จะเห็นได้ว่า ทั้งผู้เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการรู้ลึกเป้าหมายที่จะต้องรอให้ไม้ในสวนป่าโตจนกว่าจะขายได้ และประสบปัญหาจากภัยธรรมชาติ จึงทำให้ระดับคุณภาพชีวิตด้านความต้องการเปลี่ยนอาชีพอยู่ในระดับปานกลาง

คุณภาพชีวิตด้านรายได้ที่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย

ผู้เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตด้านรายได้ที่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ในเรื่องปัจจุบันไม่มีหนี้สินคงค้าง ร้อยละ 70.06 และมีคุณภาพชีวิตด้านรายได้ที่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ในเรื่องมีรายได้จากการขายไม้ในสวนป่า มีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 30.84 และเมื่อพิจารณาแยกเป็นผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการฯ พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตด้านรายได้ที่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ในเรื่องปัจจุบันไม่มีหนี้สินคงค้าง ร้อยละ 63.64 และมีคุณภาพชีวิตด้านรายได้ที่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ในเรื่องมีรายได้จากการขายไม้ในสวนป่า มีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 28.64 ส่วนผู้ไม่เข้าร่วมโครงการฯ ก็พบว่า ส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตด้านรายได้ที่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ในเรื่องมีรายได้พอเพียงกับค่าใช้จ่าย ร้อยละ 86.84 และมีคุณภาพชีวิตด้านรายได้ที่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ในเรื่องมีรายได้จากการขายไม้ในสวนป่า มีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 35.09

จากผลที่ได้จะเห็นได้ว่า ผู้เข้าร่วมโครงการมีรายได้จากการขายไม้จากสวนป่าน้อย มีหนี้สินและมีรายได้ที่เพียงพอน้อยกว่าผู้ไม่เข้าร่วมโครงการมาก จึงทำให้ค่าเฉลี่ยมีค่าต่ำกว่าและมีระดับคุณภาพชีวิตระดับปานกลาง ส่วนผู้ไม่เข้าร่วมโครงการมีระดับคุณภาพชีวิตด้านรายได้ที่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายสูง เมื่อพิจารณาภาพรวมแล้วระดับคุณภาพชีวิตทั้งผู้เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการอยู่ในระดับปานกลาง

คุณภาพชีวิตด้านการรับรู้ข่าวสารข้อมูล

ผู้เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตด้านการรับรู้ข่าวสารข้อมูลในเรื่องคิดว่าการติดตามข้อมูลข่าวสารและความรู้ในการปลูกสร้างสวนป่าเศรษฐกิจ มีความจำเป็นและสำคัญ ร้อยละ 96.41 และมีคุณภาพชีวิตด้านการรับรู้ข่าวสารข้อมูล ในเรื่องติดตามข้อมูลข่าวสารอย่างสม่ำเสมอ มีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 90.42 และเมื่อพิจารณาแยกเป็นผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการ พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตด้านการรับรู้ข่าวสารข้อมูลในเรื่องคิดว่าการติดตามข้อมูลข่าวสารและความรู้ในการปลูกสร้างสวนป่าเศรษฐกิจ มีความจำเป็นและสำคัญ ร้อยละ 96.36 และมีคุณภาพชีวิตด้านการรับรู้ข่าวสารข้อมูล ในเรื่องเคยได้รับข้อมูลข่าวสารการปลูกไม้เศรษฐกิจจากเจ้าหน้าที่รัฐ และในเรื่องติดตามข้อมูลข่าวสารอย่างสม่ำเสมอ มีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 91.82 ส่วนผู้ไม่เข้าร่วมโครงการฯ ก็พบว่า ส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตด้านการรับรู้ข่าวสารข้อมูล ในเรื่องเคยได้รับข้อมูลข่าวสารการปลูกไม้เศรษฐกิจจากเจ้าหน้าที่รัฐ และในเรื่องคิดว่าการติดตามข้อมูลข่าวสารและความรู้ในการปลูกสร้างสวนป่าเศรษฐกิจ มีความจำเป็นและสำคัญ ร้อยละ 96.50 และมีคุณภาพชีวิตด้านการรับรู้ข่าวสารข้อมูล ในเรื่องติดตามข้อมูลข่าวสารอย่างสม่ำเสมอ มีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 87.72

จากผลที่ได้จะเห็นได้ว่า ทั้งของผู้เข้าร่วมและผู้ไม่เข้าร่วมโครงการมีจำนวนที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งผู้เข้าร่วมโครงการมีค่าเฉลี่ยมากกว่าผู้ไม่เข้าร่วมโครงการ โดยผู้เข้าร่วมโครงการมีการติดตามข้อมูลข่าวสารมากกว่า แต่เมื่อพิจารณาระดับคุณภาพชีวิตแล้วมีคุณภาพชีวิตด้านการรับรู้ข่าวสารข้อมูลอยู่ในระดับสูงเช่นเดียวกัน

คุณภาพชีวิตด้านการใช้เวลาว่าง

ผู้เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตด้านการใช้เวลาว่าง ในเรื่องการปลูกสวนป่าทำให้มีเวลาว่างในการพักผ่อนอย่างเพียงพอ ร้อยละ 95.21 และมีคุณภาพชีวิตด้านการใช้เวลาว่าง ในเรื่องในเรื่องพาสมาชิกในครอบครัวไปเที่ยวพักผ่อนในสถานที่ต่างๆ มีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 58.08 และเมื่อพิจารณาแยกเป็นผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการ พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตด้านการใช้เวลาว่าง ในเรื่องติดตามข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ ร้อยละ 95.00 และมีคุณภาพชีวิตด้านการใช้เวลาว่าง ในเรื่องพาสมาชิกในครอบครัวไปเที่ยวพักผ่อนในสถานที่ต่างๆ มีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 60.00 ส่วนผู้ไม่เข้าร่วมโครงการฯ พบว่า ส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตด้านการใช้เวลาว่าง ในเรื่องการปลูกสวนป่าให้มี

เวลาว่างในการพักผ่อนอย่างเพียงพอ ร้อยละ 96.50 และมีคุณภาพชีวิตด้านการใช้เวลาว่าง ในเรื่องพาสมาชิกในครอบครัวไปเที่ยวพักผ่อนในสถานที่ต่างๆ มีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 54.39

จากผลที่ได้จะเห็นได้ว่า ทั้งผู้เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการมีคะแนนค่าร้อยละในเรื่องการพาสมาชิกในครอบครัวไปเที่ยวพักผ่อนในสถานที่ต่างๆ มีน้อยใกล้เคียงกัน ทั้งนี้เนื่องจากต้องใช้เวลาในการประกอบอาชีพเป็นส่วนใหญ่ จึงไม่มีเวลาพาสมาชิกในครัวเรือนไปเที่ยวพักผ่อนได้ แต่เมื่อพิจารณาระดับคุณภาพชีวิตแล้วมีคุณภาพชีวิตด้านการใช้เวลาว่างอยู่ในระดับสูงเช่นเดียวกัน

คุณภาพชีวิตด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ผู้เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในเรื่องการทำร้ายร่างกาย และในเรื่อง การฆ่ากันตายในรอบปีที่ผ่านมา ร้อยละ 99.71 และมีคุณภาพชีวิตด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในเรื่องมีรถประจำทางวิ่งในหมู่บ้าน มีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 89.82 และเมื่อพิจารณาแยกเป็นผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการ พบว่า ด้านความปลอดภัยในชีวิต ผู้เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตด้านความปลอดภัยในชีวิต ในเรื่องการทำร้ายร่างกาย และในเรื่อง การฆ่ากันตายในรอบปีที่ผ่านมา ร้อยละ 99.55 รองลงไปในเรื่องการชกต่อยในรอบปีที่ผ่านมา ร้อยละ 99.10 และมีคุณภาพชีวิตด้านความปลอดภัยในชีวิต ในเรื่องมีรถประจำทางวิ่งในหมู่บ้าน มีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 88.18 ส่วนผู้ไม่เข้าร่วมโครงการฯ ก็พบว่า ส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตด้านความปลอดภัยในชีวิต ในเรื่องการทำร้ายร่างกาย, การฆ่ากันตายและมีเรื่องชกต่อยในรอบปีที่ผ่านมา ร้อยละ 100.00 และมีคุณภาพชีวิตในด้านความปลอดภัยในชีวิต ในเรื่องมีรถประจำทางวิ่งในหมู่บ้าน มีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 92.98 ส่วนด้านความปลอดภัยในทรัพย์สิน ผู้เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตด้านความปลอดภัยในทรัพย์สิน ในเรื่องถูกจี้ ปล้นทรัพย์ ในรอบปีที่ผ่านมา ร้อยละ 99.10 และมีคุณภาพชีวิตด้านความปลอดภัยในทรัพย์สิน ในเรื่องการลักขโมยในรอบปีที่ผ่านมา มีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 91.82 ส่วนผู้ไม่เข้าร่วมโครงการฯ ก็พบว่า ส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตด้านความปลอดภัยในทรัพย์สิน ในเรื่องถูกจี้ ปล้นทรัพย์และเรื่องถูกชิงทรัพย์ในรอบปีที่ผ่านมา ร้อยละ 100.00 และมีคุณภาพชีวิตในด้านความปลอดภัยในทรัพย์สิน ในเรื่องถูกลักขโมยในรอบปีที่ผ่านมา มีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 94.75

จากผลที่ได้จะเห็นได้ว่า ผู้ไม่เข้าร่วมโครงการมีค่าร้อยละที่มากกว่าผู้เข้าร่วมโครงการในหลายเรื่อง แต่เมื่อพิจารณาระดับคุณภาพชีวิตแล้วมีคุณภาพชีวิตด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอยู่ในระดับสูงเช่นเดียวกัน

ส่วนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐานในงานวิจัยครั้งนี้ ได้หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม โดยใช้สถิติ t แบบ two way และหาความสัมพันธ์โดยใช้เทคนิคจำแนกพหุ (MCA , multiple classification analysis) ซึ่งได้กำหนดสมมติฐานไว้ว่า ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม และความรู้ความเข้าใจในโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นไว้ที่ ร้อยละ 95 หรือมีระดับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการทดสอบสมมติฐานแยกอธิบายได้ดังนี้

1. ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ความรู้ความเข้าใจในโครงการ ของเกษตรกร ผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต

1.1 คุณภาพชีวิตของผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ

ผลการวิเคราะห์จำแนกพหุ (MCA) ของตัวแปรอิสระ ได้แก่ ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม และความรู้ความเข้าใจในโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ กับคุณภาพชีวิตเป็นตัวแปรตาม พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีอัตราความสัมพันธ์เท่ากับร้อยละ 34.3 เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระแต่ละตัวแล้วพบว่า ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และการมีความรู้ความเข้าใจในโครงการ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนระดับการศึกษา รายได้ รายจ่าย การออม การถือครองที่ดินและการเป็นสมาชิกกลุ่ม มีความสัมพันธ์กับคุณภาพอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อแยกพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์จำแนกพหุ (MCA) พบว่า ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ ระดับการศึกษา พบว่า ระดับประถมศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ น้อยที่สุด โดยมีขนาดความสัมพันธ์น้อย ($Eta = 0.090$) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ยังมีจำนวนสมาชิกมาก ยังมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ น้อยลง โดยมีขนาดความสัมพันธ์น้อย ($Eta = 0.270$) รายได้ ผู้ที่มีรายได้เพิ่มขึ้นมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ น้อยลง โดยมีขนาดความสัมพันธ์น้อย ($Eta = 0.123$) รายจ่าย ผู้ที่มีรายจ่าย 15,001-35,000/ปี มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ น้อยที่สุด โดยมีขนาดความสัมพันธ์น้อย ($Eta = 0.195$) การออม ผู้มีเงินออมมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ มากกว่าผู้ไม่มีหนี้สิน โดยมีขนาดความสัมพันธ์น้อย ($Eta = 0.001$) การถือครองที่ดิน ผู้ที่มีที่ดินเพิ่มขึ้น มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจน้อยลง โดยมีขนาดความสัมพันธ์น้อย ($Eta = 0.139$) การเป็นสมาชิกกลุ่ม ผู้ที่เป็นสมาชิกกลุ่มมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ มากกว่าผู้ที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม โดยมีขนาดความสัมพันธ์น้อย ($Eta = 0.019$) การมีความรู้ความเข้าใจในโครงการฯ ผู้ที่รู้มากมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจมากที่สุด โดยมีขนาดความสัมพันธ์ปานกลาง ($Eta = 0.497$)

เมื่อปรับค่าตัวแปรอิสระแล้ว พบว่า ค่าความสัมพันธ์มีการเปลี่ยนแปลงลดลง ได้แก่ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รายจ่ายและความรู้ความเข้าใจในโครงการฯ ส่วนค่าความสัมพันธ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น ได้แก่ รายได้ การถือครองที่ดิน และการเป็นสมาชิกกลุ่ม การออมไม่มีการเปลี่ยนแปลง ในส่วนลำดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ก่อนการปรับค่าตัวแปรอิสระ ความรู้ความเข้าใจในโครงการฯ มีความสัมพันธ์มากที่สุด รองลงมาได้แก่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รายจ่าย การถือครองที่ดิน รายได้ ระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่ม และการออม ตามลำดับ เมื่อมีการปรับค่าตัวแปรอิสระแล้ว พบว่า ลำดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามมีการเปลี่ยนแปลงลำดับ โดยการมีความรู้ความเข้าใจในโครงการฯ มีความสัมพันธ์มากที่สุด รองลงมาได้แก่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รายได้

การถือครองที่ดิน รายจ่าย การเป็นสมาชิกกลุ่ม ระดับการศึกษา และการมีเงินออม
ความสัมพันธ์น้อยที่สุด

อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ คือ ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รายได้ รายจ่าย การออม การถือครองที่ดิน การเป็นสมาชิกกลุ่ม และการมีความรู้ความเข้าใจในโครงการฯ อยู่ในระดับปานกลาง ($R = 0.586$ และ มีอัตราความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 34.3 ($R^2 = 0.343$) ดังตารางที่ 7

1.2 คุณภาพชีวิตของผู้ไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ

ผลการวิเคราะห์จำแนกหมู่ (MCA) ของตัวแปรอิสระ ได้แก่ ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม และความรู้ความเข้าใจในโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ กับคุณภาพชีวิตเป็นตัวแปรตาม พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีอัตราความสัมพันธ์เท่ากับร้อยละ 13.4 เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระแต่ละตัวแล้วพบว่า ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม และการมีความรู้ความเข้าใจในโครงการฯ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 8)

เมื่อแยกพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์จำแนกหมู่ (MCA) พบว่า ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ ระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาที่สูงขึ้นมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้ไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจน้อยลง โดยมีขนาดความสัมพันธ์น้อย ($Eta = 0.054$) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ยังมีจำนวนสมาชิกมาก ยิ่งมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้ไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจมากขึ้น โดยมีขนาดความสัมพันธ์น้อย ($Eta = 0.157$) รายได้ ผู้ที่มีรายได้ 20,001-30,000 บาท/ปี มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้ไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจน้อยที่สุด โดยมีขนาดความสัมพันธ์น้อย ($Eta = 0.261$) รายจ่าย ผู้ที่มีรายจ่าย เพิ่มขึ้น มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้ไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจมากขึ้น โดยมีขนาดความสัมพันธ์น้อย ($Eta = 0.030$) การออม ผู้มีเงินออมมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้ไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจมากกว่าผู้มีหนี้สิน โดยมีขนาด

ความสัมพันธ์น้อย (Eta = 0.040) การถือครองที่ดิน ผู้ที่มีที่ดินเพิ่มขึ้นมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้ไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ มากขึ้น โดยมีขนาดความสัมพันธ์น้อย (Eta = 0.087) การเป็นสมาชิกกลุ่ม ผู้ที่เป็นสมาชิกกลุ่มมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้ไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจมากกว่าผู้ที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม โดยมีขนาดความสัมพันธ์น้อย (Eta = 0.104) การมีความรู้ความเข้าใจในโครงการฯ ผู้ที่รู้มากมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้ไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจน้อยที่สุด โดยมีขนาดความสัมพันธ์น้อย (Eta = 0.025)

เมื่อปรับค่าตัวแปรอิสระแล้ว พบว่า ค่าความสัมพันธ์มีการเปลี่ยนแปลงลดลง ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนและการออม ส่วนค่าความสัมพันธ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้ รายจ่าย การถือครองที่ดิน การเป็นสมาชิกกลุ่มและความรู้ความเข้าใจในโครงการฯ ในส่วนลำดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ก่อนการปรับค่าตัวแปรอิสระ รายได้มีความสัมพันธ์มากที่สุด รองลงมาได้แก่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน การเป็นสมาชิกกลุ่ม การถือครองที่ดิน ระดับการศึกษา การออม รายจ่าย และความรู้ความเข้าใจในโครงการฯ ตามลำดับ เมื่อมีการปรับค่าตัวแปรอิสระแล้ว พบว่า ลำดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามมีการเปลี่ยนแปลงลำดับ โดยรายได้มีความสัมพันธ์มากที่สุด รองลงมาได้แก่ รายจ่าย จำนวนสมาชิกในครัวเรือน การถือครองที่ดิน การเป็นสมาชิกกลุ่ม ระดับการศึกษา การมีความรู้ความเข้าใจในโครงการฯ และการออมมีความสัมพันธ์น้อยที่สุด

อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ คือ ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รายได้ รายจ่าย การออม การถือครองที่ดิน การเป็นสมาชิกกลุ่ม และการมีความรู้ความเข้าใจในโครงการฯ อยู่ในระดับปานกลาง ($R = 0.603$) และ มีอัตราความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 13.4 ($R^2 = 0.134$)

1.3 คุณภาพชีวิตของผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ

ผลการวิเคราะห์จำแนกพหุ (MCA) ของตัวแปรอิสระ ได้แก่ ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม และความรู้ความเข้าใจในโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ กับคุณภาพชีวิตเป็นตัวแปรตาม พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมี

อัตราความสัมพันธ์เท่ากับร้อยละ 21.5 เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระแต่ละตัวแล้วพบว่า ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และการมีความรู้ความเข้าใจในโครงการฯ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วน ระดับการศึกษา รายได้ รายจ่าย การออม การถือครองที่ดิน และการเป็นสมาชิกกลุ่ม มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อแยกพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์จำแนกพหุ (MCA) พบว่า ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ ระดับการศึกษา พบว่า ระดับประถมศึกษา มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ น้อยที่สุด โดยมีขนาดความสัมพันธ์น้อย ($Eta = 0.075$) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ยังมีจำนวนสมาชิกมากยิ่งมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจน้อยลง โดยมีขนาดความสัมพันธ์น้อย ($Eta = 0.154$) รายได้ ผู้ที่ไม่มีรายได้มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจน้อยที่สุด โดยมีขนาดความสัมพันธ์น้อย ($Eta = 0.35$) รายจ่าย ผู้ที่มีรายจ่ายเพิ่มขึ้น มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจน้อยลง โดยมีขนาดความสัมพันธ์น้อย ($Eta = 0.139$) การออม ผู้มีเงินออมมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจน้อยกว่าผู้ไม่มีหนี้สิน โดยมีขนาดความสัมพันธ์น้อย ($Eta = 0.116$) การถือครองที่ดิน ผู้ที่มีที่ดินเพิ่มขึ้นมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจน้อยลง โดยมีขนาดความสัมพันธ์น้อย ($Eta = 0.083$) การเป็นสมาชิกกลุ่ม ผู้ที่เป็นสมาชิกกลุ่มมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจมากกว่าผู้ที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม โดยมีขนาดความสัมพันธ์น้อย ($Eta = 0.042$) การมีความรู้ความเข้าใจในโครงการฯ ผู้ที่รู้มากมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจมากที่สุด โดยมีขนาดความสัมพันธ์ปานกลาง ($Eta = 0.366$)

เมื่อปรับค่าตัวแปรอิสระแล้ว พบว่า ค่าความสัมพันธ์มีการเปลี่ยนแปลงลดลง ได้แก่ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รายได้ รายจ่าย การออม การถือครองที่ดิน และการมีความรู้ความเข้าใจในโครงการฯ ส่วนค่าความสัมพันธ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น ได้แก่

การเป็นสมาชิกกลุ่ม ในส่วนลำดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ก่อนการปรับค่าตัวแปรอิสระ ความรู้ความเข้าใจในโครงการฯ มีความสัมพันธ์มากที่สุด รองลงมาได้แก่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รายจ่าย รายได้ การออม การถือครองที่ดิน ระดับการศึกษา และการเป็นสมาชิกกลุ่ม ตามลำดับ เมื่อมีการปรับค่าตัวแปรอิสระแล้ว พบว่า ลำดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามมีการเปลี่ยนแปลงลำดับ โดยความรู้ความเข้าใจในโครงการฯ มีความสัมพันธ์มากที่สุด รองลงมาได้แก่ รายได้ รายจ่าย จำนวนสมาชิกในครัวเรือน การเป็นสมาชิกกลุ่ม การถือครองที่ดิน ระดับการศึกษา และการออมมีความสัมพันธ์น้อยที่สุด

อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ คือ ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รายได้ รายจ่าย การออม การถือครองที่ดิน การเป็นสมาชิกกลุ่ม และการมีความรู้ความเข้าใจในโครงการฯ อยู่ในระดับปานกลาง ($R = 0.464$) และมีอัตราความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 21.5 ($R^2 = 0.215$) ดังตารางที่ 9

2. ผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ มีความแตกต่าง ในด้านลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมบางประการ ความรู้ความเข้าใจในโครงการ และคุณภาพชีวิต

2.1 ผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการ มีความแตกต่างกันในเรื่องจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

การทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ระหว่างผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ ในเรื่องจำนวนสมาชิกในครัวเรือน โดยใช้สถิติ t - test พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า ผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะว่าผู้เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการต่างก็มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4-5 คนด้วยกันทั้งคู่ (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของจำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำแนกตามการเข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์

การเข้าร่วมโครงการ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่า t	df	Sig
ไม่เข้าร่วม	114	4.42	2.24			
เข้าร่วม	220	4.59	2.14			
				-0.68	332	0.514

2.2 ผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการ มีความแตกต่างกันในเรื่องรายได้รวมครัวเรือน

การทดสอบสมมุติฐาน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ระหว่างผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ ในเรื่องรายได้รวมครัวเรือน โดยใช้สถิติ t-test พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า ผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ มีรายได้รวมครัวเรือนที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะว่าต่างก็มีรายได้ที่ไม่แตกต่างกันมากนัก โดยผู้เข้าร่วมโครงการมีรายได้เฉลี่ย 29,196.60 บาท มากกว่าผู้ไม่เข้าร่วมโครงการที่มีรายได้เฉลี่ยเท่ากับ 25,484.21 บาท

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของรายได้รวมครัวเรือน จำแนกตามการเข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์

การเข้าร่วมโครงการ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่า t	df	Sig
ไม่เข้าร่วม	114	25,484.21	47,085.81			
เข้าร่วม	220	29,196.60	57,481.52			
				-0.59	332	0.505

2.3 ผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการ มีความแตกต่างกันในเรื่องรายจ่ายรวมครัวเรือน การทดสอบสมมุติฐาน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ระหว่างผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ ในเรื่องรายจ่ายรวมครัวเรือน โดยใช้สถิติ t - test พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า ผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ มีรายจ่ายรวมครัวเรือนที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะว่าต่างก็มีรายจ่ายที่ไม่แตกต่างกันมากนัก โดยผู้เข้าร่วมโครงการมีรายจ่ายเฉลี่ย 19,634.76 บาท มากกว่าผู้ไม่เข้าร่วมโครงการที่มีรายจ่ายเฉลี่ยเท่ากับ 16,914.69 บาท (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของรายจ่ายรวมครัวเรือน จำแนกตามการเข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์

การเข้าร่วมโครงการ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่า t	df	Sig
ไม่เข้าร่วม	114	16,914.69	25,629.86			
เข้าร่วม	220	19,634.76	28,933.69			
				-0.85	332	0.691

2.4 ผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการ มีความแตกต่างกันในเรื่องจำนวนพื้นที่ถือครอง การทดสอบสมมุติฐาน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ระหว่างผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ ในเรื่องจำนวนพื้นที่ถือครอง โดยใช้สถิติ t - test พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า ผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ มีจำนวนพื้นที่ถือครองที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะว่าผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการต่างก็มีพื้นที่ถือครองไม่แตกต่างกันมากนัก เท่ากับ 10.97 ไร่ และ 10.68 ไร่ ตามลำดับ (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของจำนวนพื้นที่ถือครอง จำแนกตามการเข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์

การเข้าร่วมโครงการ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่า t	df	Sig
ไม่เข้าร่วม	114	10.68	9.58			
เข้าร่วม	220	10.97	11.06			
				-0.23	332	0.779

2.5 ผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการ มีความแตกต่างกันในด้านความรู้ความเข้าใจในโครงการ

การทดสอบสมมุติฐาน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ระหว่างผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ ในด้านความรู้ความเข้าใจในโครงการ โดยใช้สถิติ t-test พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่า ผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ มีความรู้ความเข้าใจในโครงการที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะว่าในการเข้าร่วมโครงการในปีแรกมีการรับผู้เข้าร่วมโครงการเป็นจำนวนมาก ทำให้มีการประชาสัมพันธ์โครงการ ระเบียบที่ไม่ทั่วถึงและละเอียดเพียงพอ อีกทั้งผู้เข้าร่วมโครงการบางส่วนที่มีอายุมากที่ไม่สามารถดำเนินโครงการได้เองจึงมอบอำนาจให้ลูกหลานดำเนินโครงการแทนและเมื่อได้เข้าไปสัมภาษณ์จึงไม่สามารถตอบคำถามได้ถูกต้องมากนัก ส่วนผู้ไม่เข้าร่วมโครงการที่มีความสนใจเข้าร่วมโครงการและไม่สามารถเข้าร่วมโครงการได้เนื่องจากไม่เข้าร่วมในระยะแรก หรืองบประมาณมีไม่เพียงพอนั้น จึงได้มาสอบถามข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้อย่างต่อเนื่องจึงทำให้มีความรู้ความเข้าใจในโครงการมากกว่าผู้เข้าร่วมโครงการ โดยผู้เข้าร่วมโครงการมีค่าเฉลี่ย 12.85 คะแนน และผู้ไม่เข้าร่วมโครงการมีค่าเฉลี่ย 14.08 คะแนน (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความรู้ความเข้าใจในโครงการ จำแนกตามการเข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์

การเข้าร่วมโครงการ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่า t	df	Sig
ไม่เข้าร่วม	114	14.08	2.71			
เข้าร่วม	220	12.85	2.35			
				4.32	332	0.003

2.6 ผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการ มีความแตกต่างกันในด้านคุณภาพชีวิต

การทดสอบสมมุติฐาน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ระหว่างผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ ในด้านคุณภาพชีวิต โดยใช้สถิติ t-test พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ มีคุณภาพชีวิตที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะว่าต่างก็มีค่าเฉลี่ยที่ไม่แตกต่างกันมากนัก โดยผู้เข้าร่วมโครงการมีค่าเฉลี่ย 98.15 น้อยกว่าผู้ไม่เข้าร่วมโครงการที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 100.80 (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคุณภาพชีวิต จำแนกตามการเข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์

การเข้าร่วมโครงการ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่า t	df	Sig
ไม่เข้าร่วม	114	100.80	5.64			
เข้าร่วม	220	98.15	6.29			
				3.78	332	0.063

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ความรู้ความเข้าใจในโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ และคุณภาพชีวิตของผู้เข้าร่วมโครงการ และไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ โดยประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ จำนวน 220 คน และเกษตรกรผู้ไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ จำนวน 144 คน โดยทำการสัมภาษณ์ทั้งหมด การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยสำหรับแจกแจงความถี่ข้อมูลและใช้สถิติการวิเคราะห์จำแนกแบบ (Multiple Classification Analysis : MCA) เพื่อการพิสูจน์สมมติฐานโดยใช้ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม

ผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ

เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 71.36 มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ร้อยละ 45.00 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-4 คน ร้อยละ 55.00 มีระดับการศึกษาประถมศึกษา ร้อยละ 85.00 ส่วนใหญ่มีอาชีพหลักเกษตรกร ร้อยละ 51.82 และไม่มีอาชีพรอง ร้อยละ 39.09 มีรายได้จากการประกอบอาชีพหลักจำนวน 10,000 – 20,000 บาท ร้อยละ 31.36 และอาชีพรองจำนวน 10,000บาทและต่ำกว่า ร้อยละ 41.36 โดยมีรายได้รวม 10,001-20,000 บาท ร้อยละ 27.27 เฉลี่ยเท่ากับ 27,929.72 บาท มีรายจ่ายจากการประกอบอาชีพหลัก 10,001 – 20,000 บาท ร้อยละ 30.00 และไม่มีรายจ่ายจากการประกอบอาชีพรอง ร้อยละ 60.00 โดยมีรายจ่ายรวม 10,001-20,000 บาท ร้อยละ 27.27 เฉลี่ยเท่ากับ 18,706.35 บาท สภาวะทางการเงินส่วนใหญ่มีหนี้สิน ร้อยละ 55.90 การถือครองที่ดินส่วนใหญ่มากกว่า 10 ไร่ ร้อยละ 38.18 มีเนื้อที่โดยเฉลี่ย 10.97 ไร่ จำนวนพื้นที่ปลูกไม้เศรษฐกิจ 6-10 ไร่ ร้อยละ 49.55 มีสิ่งอำนวยความสะดวกได้แก่ รถจักรยานยนต์ โทรศัพทมือถือ และรถยนต์ ร้อยละ 80.91, 51.82 และ 15.00 ตามลำดับ ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่ม ร้อยละ 85.91

ผู้ไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ

เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 72.81 มีอายุระหว่าง 51 – 60 ปี ร้อยละ 32.46 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1 – 4 คน ร้อยละ 63.16 มีระดับการศึกษาประถมศึกษา ร้อยละ 84.21 ส่วนใหญ่มีอาชีพหลักเกษตรกร ร้อยละ 64.04 และประกอบอาชีพรองรับจ้าง ร้อยละ 63.16 มีรายได้จากการประกอบอาชีพหลัก 10,000 บาทและต่ำกว่า ร้อยละ 40.36 และอาชีพรอง 10,000 บาทและต่ำกว่า ร้อยละ 51.75 โดยมีรายได้รวม 10,001-20,000 บาท ร้อยละ 28.95 เฉลี่ยเท่ากับ 25,484.21 บาท มีรายจ่ายจากการประกอบอาชีพหลัก 10,000 บาทและต่ำกว่า ร้อยละ 57.89 และอาชีพรอง 10,000 บาทและต่ำกว่า ร้อยละ 49.12 โดยไม่มีรายจ่ายรวม ร้อยละ 27.19 เฉลี่ยเท่ากับ 16,914.69 บาท สภาวะทางการเงินส่วนใหญ่มีหนี้สิน ร้อยละ 41.20 การถือครองที่ดินส่วนใหญ่มี 6 – 10 ไร่ ร้อยละ 38.60 มีเนื้อที่โดยเฉลี่ย 10.68 ไร่ มีจำนวนพื้นที่ปลูกไม้เศรษฐกิจ มากกว่า 10 ไร่ ร้อยละ 45.61 มีสิ่งอำนวยความสะดวกได้แก่ รถจักรยานยนต์ โทรศัพท์มือถือและรถยนต์ ร้อยละ 85.08, 42.98 และ 10.53 ตามลำดับ ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่ม ร้อยละ 85.08

2. ความรู้ความเข้าใจในโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ

ผู้เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจเป็นโครงการที่สร้างรายได้ รัฐควรมีการส่งเสริมต่อไป ร้อยละ 98.50 รองลงไปมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการปลูกสร้างสวนป่าต้องมีการลิดกิ่ง ร้อยละ 97.31 และมีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง การเบิกจ่ายเงินจะเบิกจ่ายให้ปีละ 600 บาทเท่ากันทุกปี ซึ่งเป็นคำถามเชิงปฏิเสธ มีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 19.16

เมื่อนำคะแนนที่ได้มาพิจารณาจำแนกระดับความรู้ความเข้าใจ ของผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ พบว่า โดยรวมส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจอยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 60.18 และเมื่อพิจารณาแยกเป็นผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการฯ พบว่า เป็นไปในทำนองเดียวกันคือผู้เข้าร่วมโครงการและไม่เข้าร่วมโครงการฯมีระดับความรู้มาก ร้อยละ 55.00 และร้อยละ 70.18 ซึ่งสอดคล้องกับคะแนนเฉลี่ยที่ผู้ไม่เข้าร่วมโครงการมีค่ามากกว่าผู้เข้าร่วมโครงการ เท่ากับ 13.17 และ 12.35 ตามลำดับ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ผู้ไม่เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจในโครงการสูงกว่าผู้เข้าร่วมโครงการ

3. คุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ

คุณภาพชีวิตของเกษตรกรที่เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ พบว่า คุณภาพชีวิตมีค่าเฉลี่ยรวมทุกด้านที่ใกล้เคียง โดยเฉพาะในเรื่องรายได้ที่เพียงพอกับ ค่าใช้จ่ายมีค่าเฉลี่ยรวมที่ต่ำที่สุด เท่ากับ 2.16 และมีความแตกต่างกันมากที่สุด ได้แก่ผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการเท่ากับ 2.05 และ 2.38 และมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลางและระดับสูง ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากไม้เศรษฐกิจของผู้เข้าร่วมโครงการยังมีการตัดสางขยายระยะ และขายน้อยราย ทำให้ยังมีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย สอดคล้องกับคุณภาพชีวิตด้าน ความต้องการเปลี่ยนอาชีพ ที่มีคุณภาพชีวิตระดับปานกลางเช่นเดียวกัน ซึ่งทั้งผู้เข้าร่วมและไม่ เข้าร่วมโครงการมีความรู้สึกเบื่อหน่ายที่จะรอให้ไม้ในสวนป่าโตจนกว่าจะขายได้ และสวนป่า ประสบปัญหาจากภัยธรรมชาติอีกด้วย

เมื่อพิจารณาแล้วส่วนใหญ่ผู้ไม่เข้าร่วมโครงการจะมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าผู้เข้าร่วม แต่ในด้านการรับรู้ข่าวสารข้อมูล และการใช้เวลาว่างที่ผู้เข้าร่วมมีค่าเฉลี่ยที่สูงกว่า เมื่อพิจารณาระดับคุณภาพรวมทุกด้านแล้ว ทั้งผู้เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการมีคุณภาพชีวิตที่อยู่ในระดับสูง เช่นเดียวกัน

4. การทดสอบสมมติฐาน

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้กำหนดสมมติฐานไว้ว่า ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม การมีความรู้ความเข้าใจในโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ ของผู้เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต โดยในการทดสอบสมมติฐานได้ กำหนดระดับความเชื่อมั่นไว้ที่ร้อยละ 95 หรือมีระดับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการทดลองสมมติฐาน (ตารางที่ 16 และตารางที่ 17)

ผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 หมายถึง คุณภาพชีวิตแต่ละด้านเมื่อพิจารณาแล้วมีความแตกต่างในในระดับคุณภาพชีวิต ในด้านผู้ไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 หมายถึง คุณภาพชีวิตแต่ละ

ด้านเมื่อพิจารณาแล้วไม่มีความแตกต่างในระดับคุณภาพชีวิต และเมื่อพิจารณารวมทั้งผู้เข้าร่วม กับไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ กับคุณภาพชีวิต พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 หมายถึง คุณภาพชีวิตทั้งของผู้เข้าร่วมและไม่เข้าร่วม โครงการไม่มีความแตกต่างกันในระดับคุณภาพชีวิต ทั้งในด้าน ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิก ในครัวเรือน รายได้ รายจ่าย การออม การถือครองที่ดิน การเป็นสมาชิกกลุ่ม และการมีความรู้ความเข้าใจในโครงการฯ และเมื่อมาเปรียบเทียบถึงความแตกต่างของผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการ โดยการทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ระหว่างผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ ในด้านลักษณะทาง เศรษฐกิจและสังคมบางประการ ความรู้ความเข้าใจในโครงการ และคุณภาพชีวิต โดยใช้สถิติ t - test พบว่า ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมบางประการ และคุณภาพชีวิต มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนความรู้ความเข้าใจในโครงการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสรุปได้ว่า ผู้ไม่เข้าร่วมโครงการ มีความเข้าใจในโครงการที่มากกว่าผู้ไม่เข้าร่วม ทั้งนี้สอดคล้องกับระดับความรู้ความเข้าใจในโครงการที่ผู้ไม่เข้าร่วมโครงการมีค่าร้อยละที่สูงกว่าและมีค่าเฉลี่ยของคะแนนมากกว่าอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาค้นคว้าชีวิตของเกษตรกรที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการส่งเสริมโครงการต่างๆ ต่อไปในอนาคตนั้น ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

1. จากการศึกษาพบว่า เป็นที่น่าสังเกตว่าทั้งผู้เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการจะมีความแตกต่างในด้านความรู้ความเข้าใจในโครงการ ทั้งนี้เนื่องจากเป็นความรู้ความเข้าใจส่วนบุคคล สามารถเกิดความแตกต่างในด้านความคิดได้ จากข้อมูลดังกล่าวทำให้ทราบว่าการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโครงการของผู้เข้าร่วมโครงการมีน้อย หรือเข้าใจได้น้อย ดังนั้นในการดำเนินโครงการอื่นๆต่อไป ควรเน้นการประชาสัมพันธ์โดยเฉพาะผู้เข้าร่วมโครงการต่างๆให้มีความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้การดำเนินโครงการบรรลุวัตถุประสงค์และเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

2. โครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจเป็นโครงการที่ดีที่เกษตรกรมีความต้องการ ทั้งนี้เนื่องมาจากราคาไม้ที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และตลาดมีความต้องการอย่างมาก เกิดการขาด

แคลนไม้ภายในประเทศ อีกทั้งการปลูก บำรุงดูแลรักษาก็ไม่ยุ่งยาก ดังนั้น รัฐน่าจะมีการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในจังหวัดอุดรธานี โครงการดังกล่าวได้หมดงบประมาณตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2543 แล้ว และถ้าสามารถส่งเสริมได้จะทำให้สร้างรายได้ในท้องถิ่น อีกทั้งเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรให้สูงขึ้นอีกด้วย

3. ในการศึกษาในครั้งนี้ส่วนใหญ่เกษตรกรยังมีการตัดสางขยายระยะและมีรายได้จากการขายไม้เนื้ออ่อน ดังนั้นควรมีการศึกษาวิจัยคุณภาพชีวิตเมื่อเกษตรกรมีการตัดสางไม้และมีรายได้เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงในด้านใดบ้าง และในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรเน้นศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชน ก่อนการเข้าร่วมและหลังการเข้าร่วมโครงการ ซึ่งสามารถเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนได้ดี ยิ่งขึ้นและสามารถนำผลการศึกษามาใช้ประโยชน์ได้มากยิ่งขึ้น

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรมป่าไม้. 2538. **ระเบียบกรมป่าไม้ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินโครงการส่งเสริมเกษตรกรปลูกป่า พ.ศ.2537และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2538** ส่วนปลูกป่าเอกชน สำนักส่งเสริมการปลูกป่า กรมป่าไม้, กรุงเทพฯ.

_____ . 2542. **ระเบียบกรมป่าไม้ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจพ.ศ. 2542** หนังสือกรมป่าไม้ด่วนที่สุดที่ กษ 0710.5/15753 ลงวันที่ 28 มิถุนายน 2542สำนักส่งเสริมการปลูกป่า กรมป่าไม้, กรุงเทพฯ.

_____ . 2545. **สถิติการป่าไม้ของประเทศไทย**. กองแผนงานและสารสนเทศ กรมป่าไม้, กรุงเทพฯ.

กรมพัฒนาชุมชน. 2540. **รายงานคุณภาพชีวิตของคนไทย จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ)ปี 2541**.

กิ่งแก้ว ปาจารย์. 2540. **คุณภาพชีวิต. สารศิริราช**. เล่มที่ 1 ปีที่ 1 กรุงเทพฯ.

จรรยา อินทร์จันทร์. 2544. **ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ : กรณีศึกษา จังหวัดเพชรบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ณัฐพร รักบำรุง. 2545. **ปัจจัยที่มีผลต่อโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจของราษฎร ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นิพนธ์ ตั้งธรรม. 2543. **คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม**. เอกสารประกอบการสอนวิชา วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

เทเวศร์ บรรณพงศ์กร. 2544. **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ
ในจังหวัดลพบุรี.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พนิดา งามนิยม, พ.ต.ท.หญิง. 2545. **คุณภาพชีวิตการทำงานของผู้บังคับบัญชาหมวด
ตำรวจตระเวนชายแดน.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วงศ์ขวัญ จิตนุพงศ์. 2545. **คุณภาพชีวิตและความสามารถของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อใน
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วรรณนา สามารถ. 2542. **คุณภาพชีวิตที่สูญเสียไปของผู้ป่วยโรคเบาหวาน ชนิดไม่พึ่ง
อินซูลิน.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล.

วิภาพร มาพบสุข. 2543. **การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม.** สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ,
กรุงเทพฯ.

ศิวกร สัทธรรมนวงศ์. 2545. **คุณภาพชีวิตของผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการเมืองสุขภาพ
ปลอดสารพิษ ตำบลเหมืองหม้อ อำเภอเมือง จังหวัดแพร่.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สวัสดิ์ รัชฎาวรรณพงษ์. 2543. **การมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ ของ
เกษตรกรในท้องที่ อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมบท เดชประดิษฐ์ ธีรภูมิ สุภาไชยกิจ ฉัตรชัย อภิศิริเดช ยงยุทธ ชำนาญรบ และสุนทร
ศรีนวนล. 2541. **รายงานการวิจัยประเมินผลโครงการรมน้ำใจถวายในหลวง:
กรณีศึกษา นิคมสร้างตนเองโนนสัง จ.หนองบัวลำภู.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สมพร เทพสิทธิ์า. 2535. **ยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคม**. สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย
ในพระบรมราชูปถัมภ์, กรุงเทพฯ.

_____. 2540. **การพัฒนาสังคมในยุคโลกาภิวัตน์**. สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย
ในประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์, กรุงเทพฯ.

สวนปลูกป่าภาคเอกชน. 2542 .2542. **ระเบียบกรมป่าไม้ ว่าด้วยการเบิกจ่าย
โครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ พ.ศ.2542**. สำนักส่งเสริมการปลูกป่า กรมป่าไม้,
กรุงเทพฯ.

สุวภาคย์ เบญจธนวัฒน์. 2542. **คุณภาพชีวิตของประชากรในหมู่บ้านอพยพจากการสร้างเขื่อน:
กรณีศึกษาเขื่อนรัชชประภา ตำบลเขาพัง อำเภอบ้านตาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี**.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล.

อมรา พงศาพิชญ์ อภา ศิริวงศ์ ณ ออยุธยา นฤมล บรรจงจิตร สุรียา วีรวงศ์ นฤมล
พิชญ์ระนันท์ นภัศ กอร์ดอน เอนกพล เกื้อมา กอบกุล สามัคคี จีรวรรณ ตั้งจิตเมธี
ประโยชน์ เจริญสุข และ ศิริเชษฐ์ สังขะมาน. 2540. **รายงานการวิจัยการสร้างและ
พัฒนาตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตและสังคม : รายงานผลการทดลองการพัฒนา
ตัวชี้วัดในพื้นที่นาร่อง**. สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สมาคมวิจัยเชิง
คุณภาพ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

อัฉรา วงศ์วัฒนามงคล. 2536. **รายงานการวิจัยคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวของชาว
กรุงเทพมหานคร**. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

อำนาจ ไกรสงคราม. 2538. **การศึกษาคุณภาพชีวิตชาวชนบท**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ESCAP. 1990. **Guidelines on Methodological Approachs to the Conduct of a Regional
Survey of the Quality of the Life as a Aspect of Human Resources
Development**. Journal of Social Indicators Research

Orose L. 1989. **Measuring Life Satisfaction in Thailand : A Marketing Perspective.**
Indiana : Ph.D. Thesis Indiana University.

UNESCO. 1993. **Quality of life Improvement Programmers.** UNESCO Regional
Office, Bangkok.

Yamane, T. 1973. **Statistics : An introductory Analysis.** 3rd ed., Harper & Row,
New York.

ภาคผนวก

ภาพภาคผนวกที่ 1 การดำเนินการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการ
ส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ

แบบสัมภาษณ์ เรื่อง การศึกษาคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ผู้เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการ
ส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์

ชื่อ-นามสกุล ผู้ให้สัมภาษณ์.....วันที่สัมภาษณ์.....

อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ ท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์

ผู้สัมภาษณ์.....

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อความที่ต้องการหรือเติมลงในช่องว่าง

การเข้าร่วมโครงการ ไม่เข้าร่วม เข้าร่วมมานาน.....ปี

เคยเข้าร่วม แต่ปัจจุบันไม่เข้าร่วมแล้วมานาน.....ปี

ตอนที่ 1. ข้อมูลทั่วไปด้านเศรษฐกิจและสังคม

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. อายุ.....ปี
3. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน
4. ระดับการศึกษาสูงสุดของท่าน
() ไม่ได้ศึกษา () ประถมศึกษา () มัธยมศึกษาตอนต้น, ปวช, ปวส
() มัธยมศึกษาตอนปลาย ()ปริญญาตรีหรือสูงกว่า
5. อาชีพหลักของท่าน
() เกษตรกร () รับจ้าง () ค้าขาย
() รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ () อื่นๆ.....
6. ท่านมีรายได้จากการประกอบอาชีพหลัก.....บาท/ปี
7. ท่านมีรายจ่ายจากการประกอบอาชีพหลัก.....บาท/ปี
8. อาชีพรองของท่าน
() เกษตรกร () รับจ้าง () ค้าขาย
() รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ () อื่นๆ.....
9. ท่านมีรายได้จากการประกอบอาชีพรอง.....บาท/ปี
10. ท่านมีรายจ่ายจากการประกอบอาชีพรอง.....บาท/ปี
11. ท่านมีรายได้รวม.....บาท/ปี
12. ท่านมีรายจ่ายรวม.....บาท/ปี
13. สถานะทางการเงินของท่าน
() มีเงินออม.....บาท () มีหนี้สิน.....บาท
() ไม่มีทั้งเงินออมและหนี้สิน

14. จำนวนพื้นที่ที่ครอบครอง.....ไร่
15. ท่านมีเครื่องอำนวยความสะดวกชนิดใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () โทรศัพท์พื้นฐาน () รถยนต์ () รถจักรยานยนต์
- () รถแทรกเตอร์ () คอมพิวเตอร์ () โทรศัพท์มือถือ
16. ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มในสังคม
- () เป็นอยู่ () ไม่เป็น

ตอนที่ 2. ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในโครงการ

ลำดับที่	ความรู้ความเข้าใจในโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ	ใช่	ไม่ใช่
1	ท่านเคยได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ		
2	โครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจเป็นโครงการที่ให้เงินสนับสนุนปลูกสวนป่าในอัตราไร่ละ 3,000 บาท		
3	หลักฐานที่ดินที่เข้าร่วมโครงการต้องเป็นโฉนดที่ดิน หรือ นส.3 เท่านั้น		
4	สามารถเช่าหรือเช่าซื้อที่ดิน แล้วมาเข้าร่วมโครงการได้		
5	ท่านทราบลักษณะของกล้าไม้ที่ดี มีคุณภาพ เป็นอย่างไร		
6	ชนิดพันธุ์ไม้ที่ปลูกในโครงการ ต้องเป็นไม้สักเท่านั้น		
7	ต้องปลูกต้นไม้ไม่น้อยกว่า 100 ต้นไร่ และปลูกกระจายอยู่ทั่วพื้นที่แปลง		
8	ผู้เข้าร่วมโครงการ ต้องปลูกหรือบำรุงป่า ถูกต้อง ครบถ้วน แล้วเจ้าหน้าที่จึงดำเนินการเบิกจ่ายเงินให้		
9	การเบิกจ่ายเงิน จะเบิกจ่ายให้ ปีละ 600 บาท เท่ากันทุกปี		
10	เมื่อเข้าร่วมโครงการแล้วไม่ปลูกซ่อมหรือบำรุงสวนป่า โดยไม่มีเหตุผลสมควร ต้องชดใช้เงินที่ได้รับไปทั้งหมด พร้อมดอกเบี้ยคืบแก่ทางราชการ		
11	ในการปลูกสร้างสวนป่าจะต้องมีการลิดกิ่ง		
12	ในการปลูกสร้างสวนป่าจะต้องมีการตัดสาย ขยายระยะ		
13	ท่านรู้จักแหล่งที่จะมารับซื้อไม้จากสวนป่าของท่าน		
14	ท่านมีความรู้เกี่ยวกับ พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535		
15	ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการนำไม้มาใช้ประโยชน์ต่าง เช่น เฟอร์นิเจอร์ บ้าน		
16	ท่านได้ปรึกษาเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้ ก่อนปลูกสวนป่า		
17	โครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจเป็นโครงการที่สร้างรายได้รัฐควรมีการส่งเสริมต่อไป		

ตอนที่ 3. ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร

3.1 คุณภาพชีวิตทางกายภาพ

ข้อความ	ใช่	ไม่ แน่ใจ	ไม่ใช่
อาหารที่บริโภค			
1. ท่านมีอาหารรับประทานเพียงพอ ไม่อดอยาก			
2. ท่านรับประทานอาหารที่มีประโยชน์เป็นประจำ			
3. ท่านมีแหล่งน้ำใช้อุปโภค บริโภค อย่างเพียงพอ			
สภาพที่อยู่อาศัย			
1. สภาพที่อยู่อาศัยของท่านมีความแข็งแรงและคงทนถาวร			
2. ท่านมีเครื่องนุ่งห่มเพียงพอตลอดปี ไม่ขาดแคลน			
3. ท่านเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน			
4. ท่านมีความคิดที่จะปรับปรุง ต่อเติมที่อยู่อาศัยในอนาคต			
การเจ็บป่วย			
1. ท่านไม่มีโรคประจำตัว			
2. ท่านมีการตรวจสุขภาพเป็นประจำทุกปี			
3. การปลูกสร้างสวนป่าทำให้ท่านมีความเครียด			
การรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย			
1. เมื่อท่านเจ็บป่วย ท่านมักจะไปหาแพทย์หรือพยาบาล			
2. เมื่อท่านเจ็บป่วย ท่านจะเข้ารับการรักษาพยาบาลทันที			
3. ท่านพอใจในบริการของสถานพยาบาล คลินิก			
4. ท่านได้รับความสะดวกในการเดินทางไปสถานพยาบาล คลินิก			

3.2 คุณภาพชีวิตทางจิตวิทยา

ข้อความ	ใช่	ไม่แน่ใจ	ไม่ใช่
ความต้องการเปลี่ยนอาชีพ			
1. ท่านมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ปลูกสร้างสวนป่า			
2. ท่านรู้สึกเบื่อหน่ายที่จะต้องรอให้ไม้ในสวนป่าโต จนกว่าจะขายได้			
3. สวนป่าของท่านประสบปัญหาจากภัยธรรมชาติ เช่นน้ำท่วมทุกปี ไฟไหม้			
4. ไม้เศรษฐกิจมีราคาสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง			
รายได้ที่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย			
1. ท่านมีรายได้จากการขายไม้ในสวนป่าของท่าน			
2. รายได้ของท่านเพียงพอต่อการใช้จ่าย			
3. ปัจจุบันท่านไม่มีหนี้สินคงค้าง			
การรับรู้ข่าวสารข้อมูล			
1. ท่านเคยได้รับข้อมูลข่าวสารการปลูกไม้เศรษฐกิจจากเจ้าหน้าที่รัฐ			
2. ท่านติดตามข้อมูลข่าวสารอย่างสม่ำเสมอ			
3. ท่านคิดว่าการติดตามข้อมูลข่าวสารและความรู้ในการปลูกสร้างสวนป่าเศรษฐกิจ มีความสำคัญและจำเป็น			
การใช้เวลาว่าง			
1. การปลูกสวนป่าทำให้ท่านมีเวลาว่างในการพักผ่อนอย่างเพียงพอ			
2. ท่านพาสมาชิกในครอบครัวไปเที่ยวพักผ่อนในสถานที่ต่างๆ			
3. ท่านใช้เวลาว่างติดตามข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ			
ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน			
ความปลอดภัยในชีวิต			
1. ท่านเคยมีเรื่องทะเลาะเบาะแว้ง ในรอบปีที่ผ่านมา			
2. ท่านเคยมีเรื่องชกต่อยในรอบปีที่ผ่านมา			
3. ท่านเคยมีเรื่องทำร้ายร่างกายในรอบปีที่ผ่านมา			
4. ท่านเคยมีเรื่องฆ่ากันตายในรอบปีที่ผ่านมา			
5. มีรถประจำทางวิ่งในหมู่บ้านท่าน			
6. ถนนใช้ได้ทุกฤดูกาล			
ความปลอดภัยในทรัพย์สิน			
7. ท่านเคยถูกลักขโมยในรอบปีที่ผ่านมา			
8. ท่านเคยถูกจี้ ปล้นทรัพย์ในรอบปีที่ผ่านมา			
9. ท่านเคยถูกจี้จวางทรัพย์ ในรอบปีที่ผ่านมา			